КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА — 25 ЗАРБДОР ДЕКАДА

БУГУН РКП(б) VII СЪЕЗДИГА БАҒИШЛАНГАН ЕТТИНЧИ ЗАРБДОР ДЕКАДА БОШЛАНДИ

БУ ДЕКАДАНИ ҲАМ ФИДОКОРОНА МЕҲНАТ БИЛАН НИШОНЛАЙМИЗ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 185 (2777). ДУШАНБА 11 АВГУСТ 1975 й. Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• Съезддан — съездгача

ТИНЧЛИК ВА СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН

«Аврора» садолари инсоният тарихида янги давр— социализм ва коммунизм тантанаси даври бошланганидан хабар қилди.

Ишчилар синфи ва камбағал деҳқонлар большевиклар партияси раҳбарлиги остида амалга оширган Улуғ Октябрь Социалистик революцияси эксплуататорлар зулмини ағдариб ташлади ва пролетариат диктатурасини ўрнатди. Пролетариат камбағал деҳқонлар кўмагида раҳбар синфга айланиб, коммунистик жамият асосларини қуришга киришди.

Улуғ Октябрь Социалистик революцияси большевиклар партиясининг фаолияти характерини тубдан ўзгартирди. У жаҳонда биринчи ишчи ва деҳқон социалистик давлатининг раҳбар синфига айланди. Унинг олдида янги тарихий вазифалар турарди. Энди Совет давлатини тузиш ва мустаҳкамлаш жамиятни қайта қуриш мамлакатни капиталистик ҳалқадан ҳимоя қилиш, бошқа мамлакатларнинг пролетариати билан алоқани мустаҳкамлаш ва уларга ёрдам бериш вазифалари турар эди.

Бу давр ниҳоятда қийин ва мураккаб эди. Совет Россияси капиталистик мамлакатлар томонидан ўраб олинган оролга ўхшарди. Уруш давом этар, Россия эса бусиз ҳам иқтисодий жиҳатдан анча колок мамлакат эди. Майда мулк эгалари бўлган деҳқонлар кўпчилигини ташкил қиларди. Давлат ва хўжаликни бошқарадиган тайёр кадрлар пролетариат ичида деярли йўқ эди. Помешчик ва капиталистлар пролетариат диктатурасига тиш-тирноғи билан қаршилик қилар эди. Ана шу ғоят мушкул дамларда партия омманинг революцион ғайрати ва ижодий фаолиятини совет давлат қурилиши оқимига солиш учун ҳаракат қилди. Эски буржуа-помешчиклар аппарати ағдариб ташланди ва янги —пролетариат диктатураси аппарати пайдо бўлди. Ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларидаги чуқур революцион ўзгаришлар советлар ҳокимиятини мустаҳкамлади. Лекин унинг қанчалик мустаҳкам бўлиши халқаро аҳволга ҳам боғлиқ эди. Германия билан уруш ҳолатининг давом этаётгани совет давлатининг мустаҳкамланишига ҳалақит берар эди. Совет давлати тинчлик ҳақида Декретни— барча мамлакатлар учун демократик асосда бўлган сулх тузиш, ҳеч қандай шарт ва даволарсиз сулх тузишни таклиф этди. Лекин Антанта давлатлари совет ҳукумати билан сулх тузишдан бош тортди ва бизнинг мамлакатимиз Германия ва унинг иттифоқчилари билан сулх тузишга мажбур бўлди. 2 декабрь куни Брест — Литовскда тинчлик ҳақида битимга келинди ва тинчлик сулҳи ҳақида музокаралар бошланди.

Германия империализми музокаралар пайтида ёш Совет мамлакати учун ҳақоратли бўлган шартларни қабул қилиш ва герман боскинчилари томонидан забт этилган Польша, Литва ҳамда Латвия ва Белоруссиянинг бир қисмини ўзида қолдиришга мажбур қилдирмоқчи бўлди. Шунингдек у буржуа миллатчилари ёрдамида Украинани Совет Россиясидан тортиб олишни мўлжаллар эди.

Ватанни ва революцияни сақлаб қолиш учун нафасни ростлаб олиш лозим эди. Бошқачарок қилиб айтганда қандай қилиб бўлмасин тинчлик ҳақида дарҳол сулх тузиш лозим эди. В. И. Ленин шу таклиф билан чиқди. Лекин В. И. Ленининг бу таклифига Троцкий, Бухарин қарши чиқдилар. Улар ўз тарафдорлари билан биргаликда немислар таклиф қилган сулҳни рад этишни талаб қила бошладилар. Шундай қилиб улар Совет республикаси учун ҳалокатли бўлган авантюристик йўлга ўтиб олдилар.

1918 йил 27 январда герман империалистлари ультиматум қўйиб, совет делегациясидан сулхга имзо чекишни талаб қилдилар. Совет делегациясига раҳбарлик қилаётган Троцкий В. И. Ленин ҳамда совет ҳукуматининг сулҳни имзолаш ҳақидаги кўрсатмаларига амал қилмади ҳамда бу директиваларни бажаришдан бош тортди. Герман қўмондонлиги Троцкийнинг ҳонилигидан фойдаланиб, яраш шартномасини бузди ва бутун рус-герман фронти бўйлаб ҳужумга ўтди. Бир неча кун мобайнида немис жангчилари бутун Латвия, Эстония ҳамда Украинанинг бир қисмини босиб олди. Энди душман Петроградга таҳдид қила бошлади.

Совет ҳокимияти ҳавф остида қолди. Халқ комиссарлари Совети В. И. Ленин томонидан ёзилган «Социалистик ватан ҳавф остида» деган декрет-чақириқ билан халққа мурожаат қилди. Партия Марказий Комитети ва совет ҳукумати бу чақириқда барча партия аъзоларини, барча ишчилар ва деҳқонларни республиканни герман империализми ҳужумидан сақлаб қолишга даъват этди.

Бутун халқ мамлакат ҳимоясига отланди. Ишчи ва деҳқон отрядлари душманга қаҳрамонона қаршилик кўрсатибгина қолмай уни аёвсизлик билан маҳв этишга киришдилар.

В. И. Ленин империалистик ҳужумга яхшигина зарба тайёрланганидан кейин Марказий Комитетда тинчлик ҳақида қарор чиқаришга куч ғайрат билан ҳаракат қилди. Троцкий билан Бухарин бу ҳаракатнинг асосий муҳолифлари эдилар. Ленин фикри ғолиб чиқди. 1918 йил 3 март куни Германия билан тинчлик ҳақида сулх тузилди.

Тинчлик ҳақидаги масалани узилкесил ҳал этиш учун партиянинг VII съезди чақирилди. Бу съезд 1918 йил 6—8 март кунлари Петроградда бўлиб ўтди. Унда ҳал қилувчи овоз билан 46 делегат, маслаҳат овози билан 58 делегат қатнашди. Съезд Марказий Комитетнинг уруш ва тинчлик, партия программасини қайта кўриб чиқиш ва партия номини ўзгартириш масалаларини муҳокама қилди.

В. И. Ленин Марказий Комитет сиёсий ҳисоботи билан ва программани қайта кўриб чиқиш ҳамда партия номини ўзгартириш масалалари билан сўзга чиқди. Улуғ дохиймиз Марказий Комитетнинг сиёсий ҳисоботини берар экан, уруш ва тинчлик масаласини ҳам очиқ-ойдин ҳал қилиб берди.

Съездда Брест сулҳининг тарафдорлари ва муҳолифлари ўртасида қизиб кетган кескин кураш В. И. Ленин тарафдорлари ғалабаси билан тугади. Съезд Ленинча линиянинг тўғрилигини тасдиқлади ва совет ҳукуматининг Германия билан тинчлик ҳақида сулх тузганлигини зарурий иш деб ҳисоблади. Рўй бераётган воқеалар шуни тасдиқладики, тинчлик учун курашда Ленин тутган йўл ягона тўғри йўл экан.

Октябрь Революцияси амалга оширилиб, пролетариат диктатураси ўрнатилганидан кейин партиянинг биринчи программаси бажарилди. Шунинг учун съезд янги программани ишлаб чиқиш учун комиссия сайлади. Бу комиссия В. И. Ленин томонидан тузилган программа лойиҳасини ўз ишининг асоси қилиб олди. В. И. Ленин таклифи билан съезд партиянинг янги номини —Россия коммунистик (большевиклар) партияси РКП (б) деган номни қабул қилди.

Партиянинг VII съезди ғоят муҳим вазифани амалга оширди. У Советлар мамлакатини уруш дан халос қилди. Съезд В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган партия ва совет ҳукуматининг ташқи сиёсатидаги асосий принципларини тасдиқлади. партиянинг социалистик қурилиш борасидаги биринчи даражали вазифаларини белгилаб берди. Съезд партия ишини пароканда қилаётган «сўл коммунистлар» ва Троцкийни маглуб этди. Булар партиянинг жипслигига қарши, пролетариат диктатурасига қарши кураш олиб бораётган эдилар.

Съезд ленинча сиёсат асосида партияни жипслаштирди. Совет республикаси тинч қурилиш имкониятига эга бўлгандан кейин ўз куч ғайратини халқ хўжалигини тиклаш ва социалистик қурилишни тараққий эттиришга қаратди.

Халқ оммаси ленинча партия раҳбарлиги остида ижодий меҳнат ва янги ҳаёт учун курашни давом эттирди.

Сўз—КПСС XXIV съезди делегатларига

Саноат ИҲЛДОШЕВА, Тошкент тажриба-ипак йигирув фабрикаси пилла йигирувчиси

БОШ ЙЎНАЛИШ

Бизнинг тажриба-ипак йигирув фабрикамиз учун тўққизинчи беш йиллик чинакам катта ўзгаришлар даври бўлди. Партия XXIV съездидан бери ўтган давр мобайнида корхонамиз фаолияти тубдан ўзгарди. Агар илгари фабрика коллективи саноат усулида ипак ишлаб чиқариш билан шуғулланган бўлса, тўққизинчи беш йиллик бошидан корхона коллективининг бутун ҳаракати ишлаб чиқаришни қайта жиҳозлашга қаратилди. Бундан асосий мақсад фабрикани мамлакатимизнинг турли бурчакларида етиштириладиган пилла намуналарини синашга ихтисослашган мамлакатда ягона корхонага айлантиришдан иборат.

Ишнинг қайта ташкил этилиши фабрика коллективидан жуда кўп меҳнат қилиш, ишга ижодий ёндошишни, янги билимни талаб этди. Асосий мақсад ўзгарган шароитда корхонада ишлаб чиқаришнинг кадрлар тайёрлаш, социалистик мусобақа каби ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган туб масалалари тобора муҳим роль ўйнай бошлади.

Кадрлар тайёрлаш системаси тубдан ўзгарди. Илгари ёш ишчилар ишлаб чиқариш жараёнида меҳнат қила туриб, касблари бўйича таълим олиб шарди. Тажриба ишлаб чиқариш қайта қурилган шароитда бундай таълим яхши самара бермаслигини кўрсатди. Эндиликда корхонада фабриканинг энг кекса ишчиларидан, мастер М. Беньяминов бошчилигида ишлаб чиқариш таълими, участкаси ташкил этилди. Ёшлар батафсил назарий курсни ўтишгандан кейин амалий қисм — ишлаб чиқаришда меҳнат қилиш бошланади. Бу практика 12 ой давом этади. Бундан кейин ёш ишчилар имтиҳон топширишади. Таълим курсини ўқитишаётганда ёшлар корхонадаги учта асосий касб — пилла йигирувчилик, бичиқчилик, тўқувчилик касбларидан иккитасини ўрганишади. Шу билан ҳотиржам бўлаверса ҳам бўлади — қизлар касб эгаси бўлишди, эндиликда мустақил ишлай олишади. Лекин ҳамма нарса биринчи қарашдагидан анча мураккаброқ, ветеранларнинг ёшлар устидан оталик қилиши, муносиб ишчи аҳлоди тарбиялаш шу кунларнинг ҳаётий эҳтиёжи бўлиб қолди. Дарвоқе, мураббийликни мен ва ҳамкасб дугоналарим кенг маънода тушунамиз. Ёш ишчини маълум бир касбга ўргатиш, ундаги дастлабки, ҳали бўш кўникмаларни мустаҳкамлаш, шахсий тажрибани ўрганишгина етарли эмас. Эндиликда биз ёш ишчининг танлаган касбига муносабатига, у бўш вақтларини қандай ўтказишига, ўқишга бўлган иштиёқига, эртанги кундаги режаларига, бурчига, ҳамкасб дўстларга муносабатига ҳам эътибор берамиз. Ёш ишчи кунма-кун ўсиб, бораётганлигини, касб сирларини эгаллаб бораётганлигини кўрганингда қалбинг қувончларга тўлади.

Фабрика коллективи ақуловчи йилга қадам қўйганда қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилган эди: пландагидан 18 тонна кўп ипак ишлаб чиқариш, 600 килограмм ипак тежаш, 600 та янги намуналарни синаш, биринчи сорт буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш. Шундан бери етти ой ўтди, мажбуриятнинг кўпгина пунктларини эса бажарилди. Жумладан, 700 килограмм ипак тежалди, янги намуналарни синаш топшириғи ҳам ортиғи билан бажарилаяпти. Энг асосий ютуғимиз эса, маҳсулот сифати анча яхшиланди. План бўйича биринчи сорт маҳсулот ишлаб чиқариш 8 процентга тенг бўлиши керак эди. Биз эса 28 — 30 процент маҳсулотни биринчи сортда бўлишига эришаяпмиз. Муваффақиятларимиз эса кенг авж олдирилган социалистик мусобақа ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлаяпти.

Юксак кўрсаткичлар учун курашнинг олдинги сафида коммунистлар, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлар боришаяпти. Партиянинг йигирма беш съездига бағишланган мусобақада КПСС аъзоси З. Магнавеева бошлиқ бригада коллективи бир неча марта ғолиб чиқди. Бригадир Б. Калбаева, мастер ёрдамчиси А. Шукуров ҳам аъзо даражада меҳнат қилишаяпти. Ишлаб чиқариш илғорлари Р. Бектошева, қайта ишлаш цехи ишчиси Р. Муҳамаджонова тўққизинчи беш йиллик программасини бажариб, 1978 йил ҳисобига ишлашаяпти. Корхонанинг энг яхши бригадаларидан М. Одилова бошлиқ коллектив маҳсулот сифатини ҳар томонлама яхшилашнинг ташаббускори бўлди. Цехлардаги меҳнат кўтаринкилиги натижасида фабрика коллективи етти ойлик топшириғини муддатидан илгари бажарди.

Август ойидан бошлаб корхонамиз Ўрта Осиё республикалари, Закавказье, Қозоғистон ва Украинадан келтириладиган пилланинг тажриба намуналарини технологик синашга ўтади. Коллектив ҳар бир пиллани сақлаш, барча технологик жараённинг яхши бўлиши учун курашни кучайтиради.

• Мажбуриятлар изидан

ЮКСАК КЎРСАТКИЧЛАРГА ЭРИШАЙЛИК

Шонли меҳнат беллашуви анъаналари билан ўзаро боғланган Ленин, Фрунзе ва Сергели районлари меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йилида мусобақа тўғрисида шартнома тузишди. Унда саноат, қурилиш транспорт, алоқа, маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари ходимларининг беш йиллик якунловчи йили халқ хўжалиги топшириқларини муддатидан илгари бажаришга бўлган зўр интилишлари ифодаланган. Жумладан, уч район индустрияси меҳнатчилари йил охиригача 26 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот бериш мажбуриятини олишган.

Ленин, Фрунзе ва Сергели районлари саноат меҳнаткашлари етти ойлик план ва мажбуриятларни қандай якунладилар? Биз газетамизнинг иккинчи саҳифасида корхоналар ва мусобақалашган районлар ўртасидаги анъанавий йўқламанинги бошлаб шу ҳақда сўз юритамиз. Кейин Октябрь ва Чилонзор, Ҳамза ва Куйбишев, Киров ва Собир Раҳимов районлари, шунингдек шаҳардаги корхоналар ўртасидаги мусобақа якунлари ҳақида ҳикоя қиламиз.

ҲАМИША ПЕШҚАДАМ

Механика цехининг токари Владимир Кирьянов тўрт нафар ишлаб чиқариш илғори Ойша Абдурахмонова, Борис Ефремов, Дилбар Қулматова ва Авазжон Валиевнинг ташаббусини Тошкент агрегат заводида биринчи бўлиб қўллаб-қувватлади. Бу ташаббускорлар КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига юксак мажбурият олдилар.

Цех партия ташкилотининг секретари В. Кирьянов беш йилликнинг якунловчи йили программасини бир ярим баравар ошириб бажаришга, қарийб бир минг сўмлик асбоб-ускунани тежаб қолишга, ўзи ишлаб чиқарган буюмларга шахсий тамғасини қўйиш ҳуқуқини олишга, ишни илмий асосда ташкил қилиш элементларидан фойдаланишга, икки-уч нафар шогирд тайёрлашга қарор қилди. Дондгор тонарь келгуси йилга назар ташлаб, партия съезди очиладиган кунгача биринчи квартал планини бажариш мажбуриятини олди.

Коммунистлар Кирьянов белгилаган марраларни партия комитетида муҳокама қила туриб, унинг олган мажбуриятларни юксак, лекин бажариладиган мажбуриятлардир, деган бир фикрга келдилар. Кирьянов ўз маҳоратини биринчи бор кўрсатаётгани йўқ. У бир неча станокда биринчилар қаторидан ишлай бошлади. Токарлик, фрезеровщиклик, йўниб-кертувчилик ва слесарлик касбларини эгаллади. Кирьянов кўп станокка хизмат қилишда энг яхши натижаларга эришгандан кейин ўзини умумий нормалардан ҳисоб-техникавий нормаларга ўтказишни илтимос қилди. Сўнгра бу ерда ҳам кўп станокка хизмат қилиш соҳасида илғор тажрибадан фойдаланиб, нормани 150 процент бажаришга эриша олди.

В. Кирьяновнинг тажрибаси кўпгина ўртоқларининг мулки бўлиб қолди. Ишчилардан 150 дан кўпроқ киши қозирнинг ўзидаёқ унинг методи асосида меҳнат қилмоқда.

Е. ҒАЯНУЛИН, УзТАГ мухбири.

ДИЛДАГИ ГАПЛАР

—Республикамиз саноат корхоналарининг тўрт дондгор ишчиси бошлаган КПСС XXV съездини шахсий меҳнат рекордлари билан нишонлаш тўғрисидаги ташаббуси коллективимиз аъзоларига ғоят манзур бўлди. Бу ташаббускорлар ни нинг бири корхонамиз ишчиси Дилбар Қулматова эканлиги бизни ғоят хурсанд қилди,— деди яқинда биз билан суҳбатда Тошкент тўқимачилик комбинати нинг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жўраева. Тўрт илғорнинг мактубини цехимиз ишчилари ҳам пухта ўрганиб, қизғин маъқуллашдилар. Бу мактубда дилимиздаги гаплар айтилган.

Шахсий беш йиллик топшириғини ўтган йилнинг январида бажарган эдим. Ҳозирги пайтда 1980 йил март ойи ҳисобига маҳсулот топшираяпман. Ивановолик тўқимачилар Е. Амосова ва А. Ерофеева билан мусобақалашиб, бир беш йилликда икки беш йилликни бажариш мажбуриятини олган эдим. Ҳозир йигирув машиналарининг 12 томонини бошқариб, 2400 ўрнуқда ишлаяпман.

Қўлга киритаётган ютуқларингизнинг сири нимада дерсиз. Мен бунга фақат юқори сифатда ишлаш, вақтдан унумли фойдаланишда деб жавоб берар эдим.

Мен ҳам партиямизнинг бўлажак XXV съездини муносиб совғалар билан кутиб олишга аҳд қилиб, янги мажбуриятлар олдим. Шунга биноан йил охиригача икки беш йиллик топшириғини ва 1981 йилнинг январь топшириғини бажараман. Съезд очиладиган кунгача квартал планини бажараман.

Ҳозирги кунларда иш суръатини заррача ҳам сусайтирмай, декада топшириқларини ошириб бажараяпман. Августнинг биринчи ўн кунлигида 2 минг килограмм қадаа ишлаб чиқаришим керак эди. Аслида эса 2 минг 300 килограммга яқин калава ишлаб чиқардим.

Б. САИДОВ.

ҒОЛИБ БРИГАДА

«Главташкентстрой» автотранспорт хўжалиги бошқармасига қарашли 7-автобазанинг В. Шпилев бошлиқ ҳайдовчилар бригадаси

СОБИГА МЕҲНАТ ҚИЛА БОШЛАДИ.

9-беш йиллик план 120 процент бажарилди. Ўтган даврда 1 миллион 163 минг тонна бинокорлик материалларини ташилди.

Илғор ҳайдовчилар шу йилнинг қолган ойида шаҳримиз қурилиш объектларига 60 минг тоннадан зиёд бинокорлик материалларини ташиш мажбуриятини олишди.

Илғор ҳайдовчилардан В. Овчинников, Т. Норматов, Д. Яхёев машиналарининг ремонтсиз ишлашини таъминлаб, юк ташиш топшириғини, 1,5—2 ҳиссадан бажармоқдалар.

У. ШОРИХСИЕВ.

ПРАВДА САҲИФАЛАРИДАН

✦ «Партком ва қишлоқ мутахассиси —газетанинг бугунги бош мавзоси ана шу мавзуга бағишланган.

✦ 10 августда Қримда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан Совет Иттифоқида дам олаётган Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Густав Гусак ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Икки қардош партия раҳбарлари халқаро аҳвол ва КПСС билан ЧКП, СССР билан ЧССР ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришнинг актуал масалаларини муҳокама қилдилар. Л. И. Брежнев ва Г. Гусак Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг якунларига юксак баҳо бердилар. Кеча Густав Гусак ватанига жўнаб кетди.

✦ Палата спикери К. Альберт бошчилигидаги АҚШ конгресси вакиллар палатасининг делегацияси кеча Москвага келди.

БУГУН КЕЛГУСИ ЙИЛНИНГ ФЕВРАЛЬ ОЙИ ҲИ-

Тошкент абразив комбинатининг коллективи партиямиз XXV съезди шарафига зарбдор меҳнат денадаларини натта муваффақият билан ўтказмоқда. Бу йирик корхонанинг кўпгина ишчилари ҳозир ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилишяпти.

СУРАТДА: комбинатнинг ана шундай илғор ишчиларидан бири саралловчи Минсара Мамажонова.

М. Нуриддинов фотоси.

• Футбол

КУБОК «АРАРАТ» ФУТБОЛЧИЛАРИДА

Утган шанба куни Москвада футбол бўйича СССР Кубогининг финал учрашуви бўлиб ўтди. Биллур соврин учун ҳал қилувчи матчда, Ереванниг «Арарат» ва Ворошиловградниг «Заря» командалари куч синашдилар. Ўйин кескин кураш вазиятида ўтиб, 2:1 ҳисобида арман футболчилари фойдасига тугади.

* * *

Кеча мамлакат биринчилиги учун икки учрашув бўлиб ўтди. Москвада ЦСКА ва Тбилисининг «Динамо» командалари ўртасидаги ўйинда ҳисоб очилганн йўқ — 0:0. Москва динамочилари эса Ростов шаҳрида чемпионат аутсайдери —маҳаллий армиячилардан 0:1 ҳисобида маглубиятга учрадилар. «Пахтакор» бугун мамлакат биринчилигининг навбатдаги турида Москвада «Торпедо» командаси билан ўйнайди.

• Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

КЎЧМА СОЯБОНЛАР

Фрунзе район коммунал хўжалик бўлими райондаги транспорт бекатларида кўчма соябонлар ўрнатишга киришди. Кўчма соябон ўч бурчакли темирдан монтаж қилинган бўлиб, ҳар бири 8—9 пўловчига мўлжалланган.

Соябон тепаси енгил қурилиш материали билан копланган.

Бугун

Ш. Рустамели кўчасининг «Россия» меҳмонхонаси ҳамда «Молодлар уйи» бекатларида дастлабки кўчма соябонлар ўрнатилди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

✦ БЕРЛИН. «Боксберг» иссиқлик электр станциясида ва «Шварце пумпе» газ-химия комбинатида, Лейпциг ва Карл-Маркс-Штатд янги шаҳар марказлари қурилишида мустаҳкам ва тез ўчадиган ҳаво қранлари— граждан авиациясининг вертолётлари ишлаб турибди.

ГДР вертолётчилари Совет Иттифоқида яратилган «МИ— 8» маркали кучли машиналарда ишламоқдалар. Бу машиналар ҳажми катта бўлмаган юкларни бориш қийин бўлган жойларга тез ташиш билан бирга, ремонт ишларини бажариш, домна печларини ва бошқа йирик саноат агрегатларини монтаж қилиш имконини ҳам беради.

✦ БУДАПЕШТ. Венгрия фармакологларининг илмий симпозиуми ўтказилмоқда. Етанчи мутахассислардан 300 дан кўпроқ киши ватан фармакологларининг ривожланиш янгиларини муҳокама қилиб, унинг истиқболини белгиламоқдалар.

✦ БЕРН. 1975 йилнинг биринчи ярмида Швейцария йўлларида 30.978 марта автомобиль ҳалокати рўй берган. 567 киши ҳалок бўлган.

✦ НЬЮ-ЙОРК. Бу ерда «Қирол Лир» бадний фильми муваффақиятли равишда намойиш қилинмоқда. Бу фильмни совет режиссери Григорий Козинцев яратган.

✦ БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентина ўмумий меҳнат конфедерацияси мамлакатда меҳнаткашларнинг кўпаб ишдан бўшатишини таъқиқлаш масаласида 90 кунга «фавқулодда иқтисодий ҳолат» жорий этишни ҳукуматдан талаб қилди.

✦ ЖАКАРТА. Индонезия энг кўп қалай ишлаб чиқарадиган мамлакатлар қаторига киради. Қалайни қазиб чиқариш ва ишлаб чиқариш давлат ташкилоти ваниинг айтишича, 1975 йилда ана шу метални ишлаб чиқариш 28 минг тоннага етади.

✦ ТУНИС. Тунис миллий экономика министри Абдулазиз Ласрам мамлакатда йирик ва бирдан-бир Бизерт шаҳридаги нефтни қайта ишлаш заводини национализация қилиш тўғрисидаги актни бу ерда имзолади.

✦ ВАРШАВА. «Польша магазинларида «Ленин Польша диёрида. 1912— 1914 йиллар» деб аталган китоб сотила бошланди. Бу китобни Краков шаҳридаги адабиёт нашриёти босмадан чиқарган. Жуда яхши безатилган бу китоб жаҳон пролетариати доҳийсининг Краков ва Поронинодаги ҳаёти, фаолияти тўғрисида ҳикоя қилади.

✦ БЕЛГРАД. Югославияда энг баланд бўлган «Мратинье» гидроэлектростанциясининг тўғонига сўнгги куб метр бетон ётқизилди. Черногорияда Пиву дарёсини тўсган бу тўғоннинг баландлиги 220 метр келади.

✦ ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси билан Филиппин Республикаси ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганлиги бу ерда расмий эълон қилинди.

(ТАСС).

Йиллик план—муддатидан илгари

Мажбуриятлар изидан

Ленин, Фрунзе ва Сергели районлари мусобақаси

ВАЪДАГА ВАФО БЎЛСИН

Уч мусобақадош район — Ленин, Фрунзе, Сергели районлари беш йилликнинг якунловчи йили етти ойлик топшириғини муваффақиятли бажардилар. Барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича план бажарилди.

Районлардаги саноат коллективларида КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди. Меҳнат беллашуви давомида «Ташхимсельмаш», картон идишлар, электрон-техника, «Қизил тонг» тикув фирмаси (Ленин райони), 1-пойафзал фабрикаси, 3-ғишт заводлари бошқармаси, 2-тикув фабрикаси (Фрунзе райони), «Вторчермет» бошқармаси, граждан авиацияси ремонти заводи (Сергели райони) меҳнаткашлари юксак кўрсаткичларга эришдилар. Бу коллективлар ўтган йилнинг шу даври билан солиштирганда саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ўндан бир қисмга ва ундан кўпроққа оширдилар.

Ленин ва Фрунзе районлари меҳнаткашлари социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажардилар ва планга қўшимча 6.480 ва 5.019 минг сўмлик маҳсулот бердилар. Сергелиликлар эса йил бошида берган ваъдаларининг устидан чиқмадилар. Бу район коллективлари бор-йўғи 1768 минг сўмлик — ваъда қилинганнинг ярмидан кам маҳсулот тайёрладилар. Нега шундай бўлди? Сабаби битта. Бир қатор корхоналарнинг маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун курашни кучайтирмадилар, меҳнат унумдорлигини оширишга эътибор бермадилар, меҳнаткашларни асосий вазифа — план ва мажбуриятларни сўзсиз бажарилишига жалб қилмадилар.

Жумладан, «Ўзбекистон» ишлаб чиқариш бирлашмаси етти ой мобайнида планга қўшимча 741 минг сўмлик маҳсулот беришга қарор қилганди. Аслида эса планга қўшимча бор-йўғи 256 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. «Трансстрой»нинг ремонт-механика заводи ишлаб чиқариш корхоналари ва бошқа корхоналар ўз мажбуриятларини бажаролмаяптилар.

1975 йилнинг январь-июль ойлари кўрсаткичлари	Ленин райони	Фрунзе райони	Сергели райони
Маҳсулот реализацияси бўйича планнинг бажарилиши (процентларда)	104,1	102,7	102,6
Планга қўшимча реализация қилинган маҳсулот (минг сўм ҳисобида)	6480	5019	1768
Ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг ўсиш суръати (процентларда)	111,1	105,5	119,6
Меҳнат унумдорлиги бўйича планнинг бажарилиши (процентларда)	101,8	101,9	103,0
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан (процентларда)	109,4	102,7	105,5
Меҳнат унумдорлигининг ўсиши ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг ошиши (процентларда)	75,6	49,1	24,2
Товар маҳсулот таннархини арзонлаштиришдан пландан ташқари олинган фойда (минг сўм ҳисобида) январь-июнь кўрсаткичлари	172	85	831
Планни бажармаган корхоналар	—	—	2
а) реализация ҳажми бўйича бажармаган (минг сўм ҳисобида)	—	—	819
б) меҳнат унумдорлиги бўйича	5	2	3
в) ортиқча ҳаражатга йўл қўйилди (минг сўм ҳисобида)	726	633	44
Арзонлаштиришга эришган корхоналар: а) ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	5	5	3
б) меҳнат унумдорлиги бўйича	5	4	3
Маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқариш 1975 йил январь-июнь кўрсаткичлари (процентларда)	92,7	97,7	92,7
Маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқариш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан (процентларда)	98,1	116,7	178,1
Қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиши марказлашган молиявий манбалар 1975 йил январь-июнь кўрсаткичлари (процентларда)	85,0	81,0	56,0
Фойдаланишга топширилган турар-жой майдони минг квадрат метр ҳисобида.	7,3	13,4	1,2
Турар-жойнинг фойдаланишга топшириш планини бажарилиши (процентларда)	62	100,0	59,0
Шахсий беш йиллик топшириқларини бажарганлар сони	1605	2455	1595
А. Девятова ва Л. Казанцева ташаббуси издошлари сони	1010	2250	505

Сергели районида икки корхона етти ойлик план-топшириқни бажара олмади. Темир-бетон конструкциялар заводи коллективи (директори А. Баннов, партия ташкилота секретари Н. Фролова) янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштиришни, технологиясини йўлга қўйишни чўзиб юборди. Мебель комбинати (директори Г. Москин, партия ташкилоти секретари М. Демидов) анча вақтдан бери планни бажара олмаяпти. Комбинатда кадрларни танлаш ва уларга таълим бериш аҳволи ёмон. Ишчиларнинг малакаси паст.

Бир қатор корхоналарда ускуналардан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш учун социалистик мусобақа кенгайтирилмаган, уларни қандай қилиб бўлса ҳам бажариш учун интилиш сезилади. Натижада Модалар уйи, 1-авторемзавод, қуёшдан муҳофаза жиҳозлари заводи, шиша идишлар заводи ва бошқа корхоналар товар маҳсулотнинг қимматлашиб кетишига йўл қўйдилар.

Ленин проспекти шаҳримизнинг энг кўркам кўчаларидан бири. Сўнгги йилларда бу кўчада қатор турар жой бинолари, маданий-маиший объектлар қад кўтарди.

СУРАТДА: Ленин проспектининг бир қисми.

М. Нуриддинов фотолари.

Республикамиз бўйлаб

МУҚОБИЛ ПЛАНЛАРГА МУВОФИҚ

Бухородаги зардўзлик фабрикаси меҳнаткашларидан йигирма беш киши ўзларининг шахсий беш йиллик планлари бажарилганлиги тўғрисида рапорт берди. Зардўзлардан И. Баммурадова ва Ф. Аббосова, тикувчи — мотористлардан А. Фозилова ва Ф. Хасановалар йил бошидан буён ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда корхонанинг 200 ишчисидан 156 киши республиканинг донгдор меҳнаткашлари бошлаб берган ҳаракатга қўшилди. Улар КПСС XXV съездини меҳнатда юксак натижалар билан кутиб олиш учун тиғиз график бўйича ишга киришдилар. Тамбур цехининг ишчиси Александра Фозилова ўз коллективи етти ойлик планни муддатидан ўн кун олдин бажарганлигини ва қўшимча равишда 5 минг дўппи, 732 жуфт туфли, 3.024 рўмол, неча ўнлаб сўзана ишлаб чиқарилганлигини айтди. У ишлаб чиқаришнинг модернизация қилинганлиги меҳнат унумдорлигини ошириш учун имконият яратиб берганлигини таъкидлади. Зардўзлик ишида механизацияни қўллаш қийин албатта, лекин операцияларни бир-биридан ажратиш мумкин. Бу йил ишчиларнинг бир группаси «ярим фабрикатлар» тайёрласа, бошқа бир группаси тикиш билангина шуғулланади. Бунинг натижасида аввалдагига қараганда қарийб икки баравар кўп сифатли маҳсулот тайёрланади. Сўзона тикиладиган цехларда муқобил план бўйича 14 та янги машина ўрнатиш мўлжалланган эди. Бу машиналарнинг ўн учтаси ишлаб турибди. Пойафзал цехида пойафзални қолиплаш иши механизациялаштирилди. Рационализаторлардан С. Яхёев билан Б. Рубинов ип ўрайдиган станокни ўрнатдилар. Эндиликда турдош цехлардан олинишини кутмай, бу ипларни шу ернинг ўзида бўяш имконияти туғилди.

Шундай ташаббус натижасида пландан ташқари кўп маҳсулот тайёрланмоқда. Коллектив КПСС XXV съезди шарафига пландан ташқари ўн минг сўмлик зардўзлик маҳсулоти тайёрлашни мўлжалламоқда.

• Қурилиш майдонларида

МОНТАЖ ИШЛАРИ АВЖ ОЛМОҚДА

Беруний номли проспектда барпо этилаётган «Марказ-27» кварталида қурилиш-монтаж ишлари кун сайин авж олмоқда. Бу ерда қад ростлаган кўп қаватли бинолар, икки қаватли коттеж типидаги уйлар тизмаси ўзининг кўрки, салобати билан кишининг ҳавасини келтиради.

Объектда қурилиш-монтаж ишлари «Главташкентстрой»га қарашли 1-уйсозлик комбинати 3-монтаж бошқармаси бинокорлари томонидан амалга оширилияпти. Бошқарма коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётган коммунист Г. Прохоров бошлиқ комплекс монтажчилар бригадаси аъзолари 23, 24, 25-коттеж блокларини, Ф. Аметовнинг бригадаси эса тўққиз қаватли турар жой биноси монтаж ишларини жадаллик билан олиб боришяпти. Улар бу биноларнинг монтаж ишларини сентябрда тугаллашмоқчи.

Республикамиз тўрт ишлаб чиқариш илғорининг КПСС XXV съездини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олиш ҳақидаги ташаббусини бу объектда меҳнат қилаётган бригада коллективлари ҳам қизғин қўллаб-қувватлашди. Улар меҳнат унумдорлигини яна ҳам ошириш, ишлаб чиқаришга янги усул ва методларни жорий этиш орқали 1976 йил биринчи квартал планини КПСС XXV съезди очиладиган кун арафасида бажаришга аҳд қилишди.

Н. АЛИМОВ.

• Илм масканларида

ЯНГИ МАКТАБ

Шаҳримизнинг Юнусобод массивида кўплаб болалар боғчалари ва мактаб бинолари қурилмоқда. Биринчи сентябрдан массивнинг «Д—2» кварталида янги қурилган тўрт қаватли бинода 1536 ўқувчи таълим ола бошлайди.

Янги мактаб биноси замонавий типда қурилган бўлиб, унда ўқишўқитиш, ҳунар ўргатиш ишлари янги программа асосида олиб борилади. Мактабда бир неча предметлар бўйича фан кабинетлари ва лабораториялар ташкил этилади.

Шу кунгача мактабга 78 минг сўмлик ўқув инвентарлари сотиб олинди.

ДЎСТЛИК КЛУБИ

Ф. Энгельс номидаги Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтида ташкил этилган Интернационал дўстлик клуби намунали ишлар олиб бормоқда. Клубда қардош республикалардаги педагогика институтлари чет эллардаги олий ўқув юртлари студентлари ҳаётидан олинган жуда кўплаб материаллар тўпланган. Айниқса, клуб қошида ташкил этилган музейдаги китоблар, қўлёзмалар, мактублар, экспонатлар ҳар бир томошабиннинг диққатини ўзига тортади.

Интернационал дўстлик клуби ва музейига Англия, Америка, Польша, Бангладеш, Куба каби хорижий мамлакатлардан Она-Ватанимизнинг олтмишга яқин шаҳарларидан юзлаб вакиллар келишди, улар музей дафтарига юрак сўзларини ёзиб қолдирдилар.

БИНОКОРЛАР САФИГА

Тошкент Қурилиш техникумининг кундузги бўлимини 308 ёш мутахассис битириб чиқди. Улар орасида сантехниклар, инженергеодезистлар, архитекторлар бор. Техникумнинг кечки бўлимини 130, сиртқи бўлимини эса 40 га яқин киши тамомлаб чиқди.

АЛОҚА ТЕХНИКУМИДА

Шаҳримиздаги Алоқа техникуми ҳовлисида қишлик спорт зали, ўттизта аудиторияга мўлжаллаган ўқув корпуси қурилишида пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Техникум ўқувчилари биринчи сентябрдан янги корпусда машғулотларни бошлаб юборишади.

Т. РАВШАНОВ.

Студентлар Москвага жўнаб кетдилар

Тошкент политехника институти механика факультетининг студенти Азиза Мунаввованинг номи Москвада Ғалаба байроғи ёнида суратга тушиш ҳуқуқини олган республикадаги энг яхши студентлар қаторида тилга олинди. Бу хабар унинг ўртоқларини ғоят қувонтирди.

— Бизнинг Азизамиз ана шундай юксак шарафга ғоят муносиб қиз, дейишди бўлғуси инженерлар. — У ўқишда аълочи ва актив жамоатчидир. Унинг яна бир энг масъулиятли вазифаси ҳам бор — у Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатидир.

Азиза билан бирга Ўзбекистоннинг ҳамма томонларидан келган яна 230 студент ҳам Ватанимиз пойтахтига жўнаб кетишди. Улар орасида Ленин стипендиатлари, студентлар қурилиш отрядларининг жангчилари, илмий жамиятларнинг аъзолари бор. Бу группа Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 30 йиллиги йилида барча совет кишиларига азиз бўлган Байроқ ёнида суратга тушиш учун республикамиздан борган комсомоллар кўп юз кишилик отрядининг охирги сидир. Ёшлар социалистик мусобақасининг пешқадамлари — саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш новаторларидан анча киши бир вақтлар Рейхстаг узра ҳилпираб турган байроқ ёнида суратга тушишди. Ёш олимлар, мактаб ўқувчилари, илғор ишчилар ва пахтакорлар билан бирга бўлишди.

ЎзТАГ.

• Бир корхона янгиликлари

Янги уйлар

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинати ишчилари учун Богдан Хмельницкий кўчаси ва Чилонзор райони территориларида тўқимачилар учун кўп қаватли бинолар қурилмоқда. Шу йилнинг охиригача яъни 100 тўқимачи оиласи янги уйларга кўчиб чиқади. Янги уйларнинг калитини топшириш маросимлари тантанали равишда ўтказилмоқда. Яъни тўққизинчи беш йилликда янги турар жой бинолари қурилиши 40 минг квадрат метрга етказилади. Бундай оталарча ғамхўрликдан кўп минг сонли тўқимачилар коллективи мамнун бўлмоқда.

Севимли даргоҳ

Комбинатда ишчиларнинг унумли меҳнатдан сўнг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун етарлича шароит яратилган. Корхонанинг «Тўқимачи» спорт клуби тўқимачи ёшларнинг севимли даргоҳи ҳисобланади. Спорт клубида турли спорт секциялари мавжуд. Футбол, қўл тўпи, волейбол, стол тенниси, сувда сузиш, велосипедчилар, оғир атлетика, гимнастика, классик кураш ва бошқалар шулар жумласидандир. Секцияларда машғулотларни малакали спортчилар ва тренерлар олиб бормоқдалар.

Комбинат дирекцияси, касаба союз комитети спорт клуби учун ҳар йили етарлича маблағ ажратмоқда. Спорт клуби ишлари учун шу беш йиллик бошидан ҳозиргача 150 минг сўмлик маблағ сарфланди. Спорт клубини ремонт қилиш ва реконструкция ишлари учун ҳозиргача 110 минг сўмлик маблағ сарфланди. Бу севимли даргоҳда йил сайин малакали ва разрядли спортчилар тайёрланмоқда. СССР спорт мастерлари, мастерликка кандидатлар етишиб чиқмоқда.

Газлама байрами

Комбинатнинг 85-шаҳар ҳунар-техника билим юрти малакали тўқимачи кадрлар тайёрлаб берувчи асосий билим маскани ҳисобланади. Мактабда йил сайин кўплаб тўқимачи кадрлар етиштирилмоқда. Ҳунар-техника билим юртида таълим-тарбия ва ҳунар ўргатиш ишлари юксак савияда йўлга қўйилган.

Ҳунар-техника билим юртида тез-тез қизиқарли кечалар, викториналар, таниқли кишилар билан учрашувлар ўтказилиб турилади. Яқинда бу билим юртида газлама байрами бўлиб ўтди. Тантанали байрам кечасини билим юрти ўқитувчиси К. Г. Немировский кириш сўзи билан очди. Жюри аъзолари чит кўйлаклар кийиб олган қизларга комбинатда тўқилаётган газламалар ҳақида турли саволлар бердилар. Шуниси характерлики, байрам тантанасида комбинат ПУ (ҳунар билим юрти) ўқувчилари ҳам иштирок этдилар.

Кечада газламаларга оид викторина ҳам ташкил этилди. Викторинада саволларга ўқувчилардан Таня Жидкова, Саодат Абдуллаева, Майсара Қурбонова, Эльвира Семенова ва бошқалар тўғри, мазмунли жавоб бердилар. Жюри раиси комбинат партия комитетининг секретари В. К. Мимрина викторина иштирокчиларининг жавобига юксак баҳо бериб, ғолибларни аниқлади. Ишлаб чиқариш таълими мастери И. Андреева, ўқувчилардан Нафиса Аҳмедова, Татьяна Худяковалар викторина ғолиби деб топилди. Шундан сўнг ўртоқ В. Мимрина комбинатнинг 40 йиллик бой тарихи ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Кечада комбинатда ишлаб чиқарилган чит газламалар виставкаси намойиш этилди. Билим юрти бадиий ҳаваскорлари ижросида катта концерт программаси кўрсатилди.

КПСС XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлашга аҳд қилган «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасининг коллективи съезд олди зарбдор декадаларини кўтаринки руҳ билан ўтказаяпти.

СУРАТДА: корхона муваффақиятларига ўз ҳиссасини қўшаётган, 1977 йил ҳисобига маҳсулот топшираётган илғор йигирувчи Светлана Казакова.

Жаҳон ойнаси

Социализм мамлакатларида

БЕРЛИН. 1,8 миллиард марка — Германия Демократик Республикасида ўтган ярим йил ичида ишлаб чиқаришга жорий қилинган рационализаторлик таклифларидан мана шунча иқтисодий самара олинди. Ҳозир республика новаторлари Германия Бирлашган Социалистик партиясининг бўлажак XI съезди шарафига социалистик мусобақани бошлаб юбордилар.

ПРАГА. Кейинги йилларда геологлар кўп километрлаб кон қудуқ пармаладилар ва бир қанча муҳим кашфиётлар қилдилар. Чехиянинг шимолида кулранг кўмир чиқадиган катта конлар топилди. Шу конлар негизида иссиқлик электр станцияси комплексларини барпо қилиш ниҳоясига етказилмоқда. Бу электр станциялар шимолий Чехия саноат районининг барқ уриб ривожланаётган экономикасини энергия билан таъминлайди.

Моравия, Словакияда, шунингдек жанубий Чехия областида магнезит конлари, бир қанча рангли ва нодир металл конлари топилди. Круш тоғларида ўтказилаётган қидирув ишлари муваффақиятли чиқди — қўрғошин чиқадиган иккита кон топилди.

БУДАПЕШТ. Венгриянинг «Тунгстрам» ишлаб чиқариш бирлашмаси ривожланаётган мамлакатларда вакуум техника ва электр лампалар ишлаб чиқарадиган иккита замонавий корхона қурмоқда. Венгрия Ҳайдарободдаги (Ҳиндистон) ва Ҳалабдаги (Сурия) заводлар учун ускуналарнинг тўлиқ комплектларини етказиб бермоқда.

Ҳалабдаги завод Сурия Араб Республикасининг ўз соҳасидаги энг катта корхонаси бўлиб қолади.

Нигериянинг янги ҳукумати

ЛАГОС. Давлат тўнтариши қилиб ҳокимиятни қўлга олган Нигериянинг янги ҳарбий раҳбарлари мамлакат ҳукумати — федерал ижроия комитети тузилганлигини эълон қилдилар. Комитет составига гражданлардан 12 киши ҳамда Нигерия армияси ва полицияси офицерларидан 13 киши кирди.

Янги ҳукуматга Нигерия қуролли кучлар бош қўмондони, бригада генерали Муритала Муҳаммад бошчилик қилмоқда. Ижроия ҳокимияти ҳукумат ихтиёрида бўлгани ҳолда, барча энг муҳим қарорларни бригада генерали Муритала Муҳаммад бошчилигида илгари тузилган олий ҳарбий кенгаш ҳал қилади.

(ТАСС).

Кенгаш якунлари

ПАРИЖ. Франция Министрлар кенгаши Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш якунларини кўриб чиқди. Мажлисда ташқи ишлар министри Ж. Сованьярг нутқ сўзлаб, якунловчи актга киритилган ҳужжатлар Франция манфаатларига мос келадиган қониқарли ва салобатли натижадир, деб таъкидлади. Бу актнинг маъқулланиши, деди у, уруш натижасида вужудга келган сиёсий ва территориал реалликларни энди ҳеч ким шубҳа остига қўймаётганлиги факти кескинликни юмшатиш сиёсатига мувофиқ равишда қайд этилганлигини билдиради.

Кенгашнинг якунловчи ҳужжати кескинликни юмшатишни янада ривожлантириш гуманитар ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлик ва алоқаларга ҳам кўмаклашиш мақсадида ҳамма давлатларнинг куч-ғайрат сарфлашларини талаб қилишини тақозо этади, деб қайд қилди Ж. Сованьярг.

(ТАСС).

ФРАНЦИЯНИНГ АҲОЛИСИ

ПАРИЖ. Ҳозирги вақтда Франциянинг аҳолиси 52 миллион 590 минг кишидан иборат. 1975 йил февраль ойида мамлакатда ўтказилган ялпи аҳоли рўйхатининг дастлабки натижаларидан шулар маълум бўлди.

Рўйхатга олишнинг узил-кесил натижалари келгуси йилнинг охирларида эълон қилинади.

Фрот комплексининг қурилиши тугаллангандан сўнг Сурия қўшимча 600 минг гектар ерни суғориш имконига эга бўлади.

СУРАТДА: Фрот ГЭСи қурилишининг панорамаси.

Е. Шустов фотоси, (АПН).

Чет элларда маданий ҳаёт

ТОКИО. «Мосфильм» киностудиясида яратилган «Дерсу Узала» бадиий фильми Японияда кенг экранга чиқди. Япониянинг атоқли кинорежиссёри Акира Куросава ана шу фильмнинг постановкачисидир.

«Дерсу Узала» премьераси, деди «Нихон Хэрарудо» кинокомпанияси реклама бўлими мудири М. Хара ТАСС мухбирига, ғоят муваффақиятли ўтди. Бизнинг компаниямиз, деб таъкидлади у, Японияда ана шу фильмни прокат қилиш билан шуғулланади. Ана шу фильмни намойиш қилишнинг дастлабки кунлариёқ томошабинлар бу кинолентага ғоят қизиқиб қолганлигини кўрсатмоқда. Яқин вақт ичида фильм Осака, Кобэ, Киото ва Японияннинг бошқа шаҳарларида ҳам кўрсатилади.

РАБОТ. Танжерда Марокаш музикаси, қўшиғи ва рақсининг биринчи миллий фестивали очилди. Артистлардан 250 киши бир неча кун давомида ўз маҳоратини намойиш қилади. Улар томошабинларни Марокашдаги барча районларнинг ўзига хос фольклори, қўшиқлари ва рақслари билан таништиради.

Фестивалда таниқли артистлар ижросида замонавий Марокаш қўшиқлари янграйди.

БУЖУМБУРА. Бурунди пойтахтида «СССР: мамлакат, одамлар» деб аталган совет фотовиставкаси ўз ишини тамомлади. Африкадаги ана шу мамлакат жамоатчилиги виставкага қўйилган материалларга ғоят қизиқиб қаради. Виставка материаллари совет давлатининг ташкил топиши тўғрисида, СССРда тинч қурилиш ҳақида, совет кишиларининг меҳнати ва дам олиши тўғрисида ҳикоя қилади.

Таассуротлар дафтарига қуйидаги сўзлар ёзиб қолдирилган эди: «Виставка ташкилотчиларига катта раҳмат. Шу виставка туфайли биз улуғ мамлакатингизни яхшироқ билиб олдик». «Жаҳонда биринчи социализм мамлакати — ривожланаётган мамлакатлар учун ёрқин намунадир», «Совет-Бурунди ҳамкорлиги мустаҳкамланаверсин». Шу ва бошқа ёзувлар совет экспозициясининг зўр муваффақиятидан далолат беради.

БУДАПЕШТ. Яқин кунларда Кечкемет шаҳрида Венгрияда биринчи музика педагогика институти очилади. Янги институт музика ўқитувчиларини тайёрлаш масканигина бўлмай, шу билан бирга мутахассисларнинг халқаро учрашувлари маркази ҳам бўлади. Бу ерда, жумладан, музикашуносларнинг анъанавий семинарлари ўтказилади.

(ТАСС).

XX аср овози

Виктор ХАРА

ВИКТОР ХАРА... Эрк дея машаққат тортиб инграётган бағри қон Чилининг асл фарзанди, оташин қўшиқчи, ҳақиқий шоир эди бу одам... Қалби заҳарга тўлган одамлар уни ўлдирдилар, маъсум танини таҳқирлардилар... Аммо, порлоқ қуёшни йўқотиб бўлмагани сингари қўшиқни, поэзияни ҳам дорга тортиб, ўтда куйдириб бўлмайди. Унинг жўшқин шеърлари, ўлмас қўшиқлари ҳамон курашда...

МЕҲНАТКАШ ГИТАРАМ

Куйламайман куйни севганим учун,
Маъно йўқ, мақтансам овозим билан.
Гитарам аламдан инграса дилхун,
Зулмат ичра бахтни чорлайди баланд.
Оқ каптардай кўкда янграр парвози,
Юракдай ёнади кўксим устида.
Унинг ўша азиз қувноқ овози,
Йўлга отланганлар учун қасида.
Баҳордан дараклар қўлда гитара,
Гитара — ишчидир, гитара—шоир.
Ким қурар — шулар-чун куйлайди Хара,
Ким севса — улар-чун куйлайди Хара.

Нечун ҳам куйласин қотилни, ахир?
Этсалар ҳам, майли, дорга рўпара.
Қўшиқни юракдан жўшиб айтсалар,
Қўшиққа юракни қўшиб айтсалар,
Лабда қўшиқ билан мангу қайтсалар,
Бўлса ҳамки оддий, содда бир қўшиқ,
Ҳикматларга тўлиб, авжи юксалар.
Куйламайман излаб олқиш—гулдурос,
Керакмас ўзгалар кўзидаги нам.
Ҳароратли ер учун куйлайман, холос,
Сени деб куйлайман, Ватаним-онам.
Сенинг қучоғингда яшадик дуркун,
Номингни қўшиқ-ла ўйдик юракка.
Сенинг оғушингга кетурмиз бир кун,
Қўшиқни кўтаргач мангу юксакка.

Русчадан Ҳ. СУЛТОНОВ таржимаси.

Республикамиз театрларида жаҳон классикасининг энг яхши асарлари муваффақият билан саҳналаштириб келинмоқда. Ҳамза номидаги Ленин орденли академик драма театрида саҳналаштирилган Софоклнинг «Шоҳ Эдип» фожиаси шулар жумласидандир.

СУРАТДА: «Шоҳ Эдип» фожиасидан бир саҳна. Эдип ролида СССР халқ артисти Шукур Бурхонов, Иокаста — СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева. К. Ромеев фотоси.

САЛОМИЯ НЕРИС
(Литва)

Аскар онаси

Сентябрнинг ойдин туни кўрдинг, онажон,
Машиналар кетар эди қаторма-қатор.
Кузатувда олиб чиқдинг кафтингда хуш нон,
Фарзанд қадоқ қўл меҳрини унутмас
зинҳор.

Олиб чиққан ўша нонинг —
оддий нон эмас,
Она Ернинг юрагию —
қони эди у.
Ҳа,
Ўша нон дала бўлиб оларди нафас,
Бошоқ бўлиб шовулларди.
Жам эди орзу!
Нонинг еган кўкраклар тоғ,
Пўлатдек маҳкам,

Билакларга кучу — мадор,
Ўриб турган қон.
Кўкдан Ой ҳам шу нон каби кўларкан
кўркам,
Фарзанд деди: —Она, хайр!
Қайтаман омон!
Гар қайтмасам,
Навбат етиб йиқилсам жангда,
Илтимосим:
Қайғу билан эсланмайин ҳеч.
Курашларга тайёр она замин бу тонгда,
Бизникидир ғалабаю
Бизники севинч!
Сентябрда уни жангга кузатдинг, она,
Кетиб бўлгач, пичирлади лабларинг бироқ:
— Агар омон қайтолмасанг ёнимга яна,
Розиману,
Аммо қалбда мангулик фироқ!
Розиману,
Шонинг билан ташвишим йироқ!

ТЎЛҚИН таржимаси.

АНАТОЛЬ Вертинский — таниқли белорус шоири. Белоруссияда шеър мухлислари давраларида фақат унинг номини тилга олиб қолмасдан кўпинча шеърларидан намуналар келтиришади, мақташади. Анатоль Улуғ Ватан уруши бошланганида ўн ёшга кирганди. У жангда топталган азиз белорус тупроғидаги кўпдан кўп кишилар қаторида ўрмонга кириб беркинади, партизанлик қилган ота-оналарга қўшилиб, душманга ичдан зарба берган қаҳрамонлар ҳузурида маълум муддат ҳаёт кечиради. Шу пайтда у душманни юзма-юз кўрган, халқ жасоратини ҳис этган ва ниҳоят, Ғалаба нашъасини тотган одамлар сафида туриб, ўз умрида биринчи марта уларни кузатади, улар тўғрисида ўй суради. Вертинскийни шеърият даргоҳига худди ўша ўйлар етаклаб келган бўлса, ажаб эмас! Шоирнинг шеърлари жанговар эканлигига ҳам, шоир матонат мавзусини яхши кўришига ҳам, эҳтимолки, ўша ўйлар сабаб бўлгандир. Мана, унинг шеърларидан намуналар...

Анатоль ВЕРТИНСКИЙ

МУМКИН...

Мумкин менинг ҳамдард бўлишим
Кимнинг тиши оғриса агар.
Чунки, бўлган менинг ўз тишим
Ҳаётимда оғриган дамлар.
Мумкин куйсам,
йўқолса тинчи,
Уртанса ким, жафо чекса бот.
Менга ҳам хос, ахир, биринчи,
Иккинчи ва сўнгги ҳиссиёт.
Мен куяман,
Кимгадир агар
Ҳамла қилса оламда номард.
Ноҳақликка, дейман, алҳазар,
Курашаман, юрагимда дард.
Онажонин йўқотгани дам —
Ким оҳ чекиб, кўздан тўкса ёш —
Мен эслайман — ўлган волидам,
Мен бўламан унга қайғудош.
Ҳис этаман,
Кимдир ноғаҳон
Йўлда қўрқса баттол ўлимдан.
Бош устимда айланиб осмон,
Ўлим чиққан кўп бор йўлимдан.
Мен ўйлайман, тўқнашиб селга,
Ювилмасми заминдан башар —
Биз, одамлар, елкама-елка
Жипслашиб турмасак агар?

* * *

Фарёдимиз кўкка юксалар —
Недир бўлиб, қийналганда жон.
Шундай бўлар дунёда аксар,
Сўзламайди шоирлар ёлғон.
Узни ўйлаб, бизлар дилсиёҳ,
Кам ўйлаймиз, аммо, дунёни.
Уйламаймиз, қирққанда гиёҳ —
Оғрийди деб, унинг ҳам жони.
Қаршимизда борлиқ безабон,
Биз ташланиб гоҳида карахт —
Қўлда тутган болтамиз ғарон,
Урмонларда чопамиз дарахт.
Мажруҳ бир тан табиат бу кун,
Кўнгил куяр уни кўрганда.
Инсон милтиқ тутгани учун,
Ҳуркиб қочар биздан парранда.
Табиатга шафқат қил, инсон!
Бордир унинг юракда доди.
Недир бўлиб, қийналганда жон,
Юксалмасин кўкка фарёди....

Омон МУХТОРОВ таржимаси.

Бадрул ҲАСАН
(Бангладеш)

БЕҚИЁС ВАТАНИМ

Оҳ, беқиёс Ватаним
маним!
Куйган тупроқ, вайрона
уйлар,
Фарзандларинг бошпана
излар,
Оҳ, беқиёс Ватаним
маним!
Ҳаволарда ажал овози,
Кўз ёшлардан бўлди
жиққа ҳўл
Онам рўмоли.
Оҳ, беқиёс Ватаним
маним!
Бунда ажал мангуга
мағлуб
Бизга ҳамроҳ ҳамиша,
ҳар он
Оловли бўрон.
Оҳ, беқиёс Ватаним
маним!
Мангу яшил мангулик
ўтлоқ,
Ширин тушлар
мамлакатисан,

Зангор ранги мангулик
ватан,
Оҳ, беқиёс Ватаним
маним!
Сен тўккан қон, қатра-
қатра қон,
Сочилмишдир гул
баргисимон.
Бизлар ёрқин табассум
ила
Тўлдирармиз сени кўп
замон,
Оҳ, беқиёс Ватаним
маним!
Бу табассум — музаффар
халқнинг
Қуёшидир. Куйган
ерингдан,
Далалардан учажак
куллар.
Ва ўрнида баҳорлар
кулар!

АЗИЗ АБДУРАЗЗОҚ таржимаси.

ХАЛҚ АРТИСТИ

СССР халқ артисти, Украина ССРнинг Т. Г. Шевченко номидаги Давлат мукофоти лауреати, Грузия ССРнинг З. Палиашвили номидаги Давлат мукофоти лауреати, Ленин комсомоли номидаги мукофот лауреати, СССР Олий Совети депутати Дмитрий Михайлович Гнатюкнинг номи мамлакатимиздан ташқарида ҳам машҳур.

1951 йилда Киев консерваториясини тугатган Д. М. Гнатюк Т. Г. Шевченко номидаги Киев давлат опера ва балет театрига таклиф қилинди. Бу ерда қўшиқчи «Эскадранинг ҳалокати», «Тарас Бульба», «Наталька — Полтавка», «Князь Игорь», «Пиковая дама», «Кармен», «Риголетто» сингари опера спектаклларида унутилмас образлар яратди.

Дмитрий Гнатюк эстрада қўшиқчиси сифатида ҳам танилган. Унинг репертуарида Украина халқ қўшиқлари, совет композиторларининг асарлари бор. Ҳозирги пайтда талантли қўшиқчи постановкачи режиссёр сифатида ҳам ўз кучини синаб кўрмоқда. У А. Бородиннинг «Князь Игорь» операси устида иш олиб боряпти. Ундаги асосий партияни ўзи ижро этади.

СУРАТДА: СССР халқ артисти Д. Гнатюк куйламоқда.
Ю. Мосенжник фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Мирзо ТУРСУНЗОДА
Ленин мукофоти лауреати

Сўнмас чироқ

(С. АЙНИЙ ҲАҚИДАГИ ДОСТОНДАН ПАРЧА)

Сўз очайин сизга гўзал бир боғдан,
Боғи эрамдан ҳам афзал бир боғдан.
Сиз бу боғда нурнинг сайрин кўрурсиз,
Дилларда сурурнинг сайрин кўрурсиз.
Мангу чироқ бунда зиё бахш этур,
Қуёшнинг беҳисоб нурин нақш этур.
Қоғозу қаламни олдига қўйиб,
Хаёлга чўмганди муйсафид адиб.
Адибнинг кўнглига шодлик солдик биз,
Икки соат олдин қарши олдик биз.
Табиат ҳам уни кўрмоққа келди,
Чаман ҳам аҳволин сўрмоққа келди.
Дерди юз ноз ила атрофида боғ:
«Гулларим атридан қолмас дилда доғ.
Инсон учун менинг саҳним шуълавор,
Баҳордир, баҳордир, баҳордир баҳор».
Майса бош кўтарган ҳовуз бўйида,
Лола қадаҳ тутар ишқнинг куйида.
Она ер тафтидан олибон мадад,
Барча ўсимликлар кўтарганда қад,
Баҳорнинг япроғин чиройи ўзга,
Товланар мисоли сирғадай кўзга.
Суманбўй гулбоғдан олибон нафас,
Қувнаб сайрашарди қушлар басма-бас.
Икки-уч кундурки ёғмасди ёмғир,
Чақин ҳам отмасди осмонкесар тир,
Кўкатлар қуёшга чўзардилар бош,
Олтин лаган каби порларди қуёш.
Қуёшнинг шуъласи бўлиб мақбули,
Ундан кўз узмасди себарга гули.
Тун узоқ, еларди шаббода майин,
Зиё уммонига ўхшарди замин.
Чўлу тоғ латофат сочмоқда эди,
Баҳор хазинасин очмоқда эди.
Ёнимда турарди Шарқ оқсоқоли,
Нурда чўмиларди унинг иқболи.
Адиб бўлган эди нурдан давлатманд,
Жон-дили нур ила бўлганди пайванд.
Ёруғликни доим қиларди орзу,
Умидин узмасди ёруғ кундан у.
Бухоро ҳужраси аммо тор эди,
Зулмат бу ҳужрага мудом ёр эди.
У ерда билмасди қуёш қай вақтда,
Уйқусин тарк этиб, ўтирар тахтга!
Юлдузли осмондан ерга боқиб ой,
Унга қай тахлитда бахш этар чирой!
Қуёшнинг йўлига айлабон нигоҳ,
Нечун шафақ тортар дилдан ўтли оҳ!
Олганди эски Шарқ унинг нигоҳин,
Кўрарди тобутлар намойишгоҳин.
Эшикдан ҳужрага кирарди бирга,
Ҳам одам, ҳам ҳаво ўхшаб чилвирга.
Мадраса-ҳужрадан ҳар кун сарғайиб,
Дилозор шаҳарга боқарди адиб.
Бухоро гумбази остида мангу,
Тунли Осиёни кўрар эди у.
У ерда оқарди одамзод қони,
У ерда қолмасди қузғун армони.
Ажал қилар эди қувнаб наззора,
Ев эди у ерда оқ ила қора.
Тонг отди, шом бўлди — дея муаззин,
Ул ҳужра аҳлига қиларди тайин.
Мадраса чироғи даҳшатли гунда,
Худди тун куртидай ёнарди унда.
Ул нуржўй, адабжўй кўзига гоҳи,
Ой нури бўларди Хайём нигоҳи.
Саъдийни ўқирди гоҳ ёна-ёна,
Бўлиб Рўдакийга гоҳи парвона,
Шеърдан нур изларди, чироғ изларди,
Ҳаёт кечирмоқ-чун сабоқ изларди.
Сеҳрли калом-ла суҳбат қурарди,
Унинг ёди билан ётиб турарди.
Шеърда пинҳон эди унинг нажоти,
Шу тахлит ўтарди нуржўй ҳаёти.
Унга дердиларким «юзингдир сиёҳ,
Одамга ёруғлик изламоқ гуноҳ.
Зиндон туби бўлғай энди маконинг,
Ўзинг ўларсану қолғай армонинг»,
Кишан солди жаллод адиб қўлига,
Ғов қурди истибдод адиб йўлига.
Кутди у кўп тонгни интизор бўлиб,
Бемору хастаю хору зор бўлиб.
Рус келди, зиндондан қутқазди уни,
Кундузга айланди қоронғи туни.
Ечди Октябрь банддан қўлини,
Нур сочиб ёритди унинг йўлини.
Янгидан туғилди, ёшарди адиб,
Тожик халқи учун бўлди у ҳабиб.
Йўқолди тутқунлик, зорлик кезарди,
Аммо йўқолмади таёқ излари.
Эл-ичра шон-шуҳрат топган ул мумтоз,
Дафъатан бўлганди нурдан беннёз,
Ватан парчаланди зулмат домига,
Шуҳратга бурканди Айний номини.
Устод сайқал берди адаб тилига,
Чироғ бўлди янги олам элига,
Нур бўлиб товланар юзу кўзлари,
Машриқ саргузашти унинг сўзлари.
Айнийдай ожизу ҳақир эди Шарқ,
Жаҳолат домида асир эди Шарқ.
Кўҳна Шарқ уйғонди, уйғонди бугун,
Эрксеварлар бирла бўлди бир бутун.
Курашчан, сулҳпарвар, зўр паҳлавон у
Қора тупроқ эди, ҳозир осмон у.
Ҳанузгача Ғарбдан келур гарчи танк,
Осиё томонга қилмоқ учун жанг,
Ҳануз кўтарилар Машриқдан тутун,
Нефть ёнар, тутундан айлабон устун,
Озор етказмоқчи араб жонига,
Чангал солмоқчилар дастурхонига,
Ёвлар даҳшатидан қўрқмас лек Машриқ,
Уларнинг кўзига боқар тик Машриқ.
Ҳаёт баҳорини севиб қолган у,
Янги жангга қарши жанг қилар мангу.

Тожикчадан Жонибек ҚУВНОҚ таржимаси.

Гурам ПАНЖИКИДЗЕ.
(Грузия)

ЗИЛОЛ СУВ ОСТИДАГИ ТОШ

Бу йил СССР Давлат мукофотига тавсия этилган асарлар орасида машҳур грузин ёзувчиси Гурам Панжикидзенинг «Зилол сув остидаги тош» ва «Еттинчи фалак» романлари ҳам бор.

Гурам Иванович Панжикидзе 1933 йили педагог оиласида туғилди. 1956 йили у Тбилиси политехника институтининг металлургия факультетини битирди. Рустави шаҳридаги металлургия заводида, кейин эса политехника институтида ишлади.

1967 йили унинг тўнғич йирик асари — «Еттинчи фалак» романи босиб чиқарилди. Роман китобхонлар орасида ҳам, танқидчилар ўртасида ҳам катта қизиқиш уйғотди. Бу асар ишчилар синфи — металлурглар ҳақида ҳикоя қилади.

Панжикидзенинг «Зилол сув остидаги тош» романи 1971 йили грузин тилида чоп этилди. 1973 йили рус тилида босилиб чиқди. Бу асар инсоннинг маънавий қиёфаси ҳақида баҳс этади. Асар қаҳрамонлари мураккаб синовлардан ўтадилар.

Ёзувчи эса аниқ позицияда туриб, қабоҳатни нафрат билан қоралайди. Ажиб инсоний фазилатларни куйлайди.

Қуйида сиз шу романдан парча ўқийсиз.

(Романдан парча)

СТОЛ атрофида ўн нафар эркак ўтирарди. Улар орасида Отар Нижарадзе билан Тамаз Яшвили ҳам бор эди. Тамаз бу даврада ўтирганларнинг ҳеч бирини танимас, фақат Отарни ҳурмат қилгани учун ресторанга у билан бирга келишга розилик берганди.

Даврадагиларнинг ҳаммаси пул шилишга уста одамлар эканлиги башарасидан билиниб турарди. Тамаз уларнинг ёғ босган афти-ангорига, йўғон бармоқларига, тағорадек қоринларига жирканиб қараб ўтирарди.

Улар дастурхон атрофига ўтириш билан дарров ўзгариб қолишди. Ресторанга киргунча ҳар қалай одамбашара қиёфада эдилар. Энг замонавий модада кийиниб олган бу кишилар бир-бирлари билан саломлашганларида, суҳбатлашаётганда, бир-бирларини сигарет билан сийлашаётганида анча одобли кўринишган эди. Лекин энг замонавий, энг қимматбаҳо ресторанга киришлари билан маданий қиёфаларидан асар ҳам қолмади. Улар энди ўзларини ғоят эркин ҳис қила бошлашди. Бу ерда пул ҳоким эди. Уларда эса ҳадсиз-ҳисобсиз пул бор. Улар қанчалик осонлик билан пул топишса, шунчалик осонлик билан сарфлашади. Шунинг учун дастурхон атрофига келиб ўтиришлари билан қулфи диллар очилиб, ўз қиёфасини ҳеч бир уялмай-нетмай оча бошладилар.

Кенг елкали, олмабош бир йигит косагуликни ўз зиммасига олди. Тамазнинг ўзаро гап-сўзлардан пайқашича, у лимонад заводининг директори экан.

Косагул қўлидаги стаканни бўшатиши билан Отар Нижарадзега сўз берар, Отар эса минг марта айтилавериб сийқаси чиқиб кетган сўзларни қайтарар, аммо ҳазил-ҳузул билан гапиргани учун даврадагилар мириқиб кулганча ўз қадаҳларига яна май тўлдиришар эди.

Тамаз ўзининг дўсти бу одамлар билан унча яхши таниш эмаслигини, гап орасида уларнинг номини адаштириб юбораётганини кўриб турарди. Отар қандай қилиб бу даврага тушиб қолгани, нима учун бу нотаниш одамлар билан ҳазил-ҳузул қилиб ўтирганини билолмай қийналарди.

Бу одамларнинг ёғ босган юзи, қиқиллаб кулиши Тамазнинг ғашини келтирарди. Улар ресторанда ўзларини ғоят эркин ҳис қилишарди. Мабодо сиз худо кўрсатмасин, пул тўлаш учун чўнтагингизга қўл суқиб қолсангиз борми, дарҳол қўлингиздан ушлашади-ю, кинояли бир оҳангда «шошмасангчи, оғайни», деб жеркиб беришади. Кейин ҳар бири официантга чақчайиб қараб ёнига чақиради. Официант бўлса, мулойимлик билан «Овора бўлманглар, аллақачон тўлаб қўйилган», дейди. Қарабсизки, даврадагилар ўртасида норозилик бошланади. Нима учун мендан олдин сен тўлаб қўйдинг, деб гинаҳонлик қилишади. Фақат даврадагилардан бири гап-сўзга қўшилмай, индамай тишини ковлаб ўтираверади. Бу билан у «ҳисоб-китобни аллақачон мен тўғрилаб қўйганман», демоқчи бўлади.

Тамаз Яшвили ресторанларга қатнашни ёқтирмасди. Мабодо ресторанга кирса, ўзи учун бировнинг пул тўлашини яна ҳам ёмон кўрарди. Тамаз ўзини меҳмон қилаётган одамнинг гап-сўзидан, қадаҳ кўтариб айтган тилакларидан алланечук таъна, раҳм-шафқат оҳангларини сезиб, ғаши келарди. Кимдир кечки овқатининг харажатини кўтаргани учун имо-ишора билан таъна қилиши унга асло ёқмасди.

Сирасини айтганда, ресторанга кириб ўз ёнидан ҳақ тўлаш ҳам унга унчалик ёқмас эди. Бунинг учун унинг ортиқча пули йўқ эди.

Эрта баҳор фаслларида ресторанга кирганингда официант ҳали яхши пишмаган, сапсариқ, буришиб кетган помидорни келтириб рўкач қилса-ю, сен уни қайтариб юборсанг, бу ҳам кишининг нафсониятига тегади. Негаки, ана шу арзимаган помидор бошқа ҳамма газакдан кўра қимматроқ туради. Бундай пайтларда Тамаз «помидор керак эмас» деган сўзлар официантга қанчалик таъсир қилишини билар эди. Официант хўрандани теплицада битган ана шу арзимаган тўртта сариқ помидорни олиш-олмаслигига қараб дастурхон атрофида қандай одам ўтирганини беҳато билиб олади.

Тамаз Яшвили ресторанга фақат дўстлари билан борар эди. Унинг Отар Нижарадзедан бўлак ҳақиқий дўсти бўлмагани учун одатда улар ресторанга фақат икковлашиб кирар эдилар.

Шаҳар чеккасида жойлашган «Оқ майхона» ресторани иккита кичкина бўлмадан иборат бўлиб, ҳозир унда элликка яқин одам ўтирар эди. Қон тўлган эллик жуфт кўз атрофга аланг-жаланг қараб, эллик нафар қорин гўшт билан тўйганди. Ичиб кайф қилиб олган эллик нафар эркак шовқин-сурон солар, қўшиқ айтар, сийқаси чиқиб кетган гапларни қайтариб, қадаҳ кўтарарди.

Шу пайт залга зиёлиларга хос кийинган киши билан ўттиз беш ёшлардаги чиройли аёл кириб келди. Чамаси бу аёл унинг хотини эди. Эркак тамаки тутуни тўлган хонадан бўш жой қидириб аланглади. Хотин эса унинг орқасидан қўрқа-писа эргашди. Эллик жуфт кўз аёлнинг силлиқ оёқларига очкўзлик билан тикилиб қарарди. Хотин ҳуркиб эрининг пинжига кирди ва қулоғига бир нима деб пичирлади. Улар шоша-пиша эшик томон йўл олдилар.

Кулги, шалоқ сўзлар, қўшиқлар, қадаҳлар жаранги, пичоқларнинг шарақ-шуруқ қилиб тарелкага урилиши — буларнинг барчаси аралаш-қуралаш бўлиб ягона шовқинга айланиб кетганди.

Бу энг модадаги ресторан эди. Тўғрироғи, бу ерда хўрандаларни «яхшилаб» боқишарди. Ресторан шунчалик довруғ таратгани учун ҳам унинг хизматчилари «милтиқсиз қароқчилар» деб ном олишган, улар хўрандаларни сурбетлик билан шилишар, шунинг учун унча-мунча одам бу ерга ташриф буюрмасди.

Тамаз нарироқда уч букланиб турган официантни кузатар, официант эса хўрандаларнинг ҳар бир имосига илҳақ бўлиб турар, зиёфат охирида «яхлит ҳисоб» қилиш учун оёғи олти-қўли етти бўлиб хизмат қиларди. «Ким билсин, — деб ўйлади Тамаз, — бу одам хўрандаларга қанчадан-қанча сарқит виноларни ичириб, сарқит овқатларни едириб юбормади экан».

Отар бўлса, бемалол арақ ичар, табрик сўзлари айтар, бояги гавдали йигит билан бемалол ҳазиллашиб ўтирар, бундан Тамазнинг баттар ғаши келарди.

Икки официант бир яшик вино кўтариб келди.

— Қўшни столдагилар Омар Мелкадзега совға қилишди, — дейишди улар винога имо қилиб.

Мелкадзе калондимоғлик билан бошини буриб қўшни столга қараб қўйди. Унинг ичкиликдан қизарган юзи янаям бўғриқиб кетди. Қўшни столда ўтирган йигитлар эса ҳеч нима бўлмагандек, ўз косагулларининг сўзини диққат билан тинглашар эди. Мелкадзенинг бўйни оғриб кетди шекилли, яна олдинга ўгирилди. У бир қарашдаёқ винони ўзига ким совға қилганини билиб олган эди.

Тамаз ўз хатосини энди тушунди. Демак, лимонад заводининг директори олмабош йигит эмас, мана шу Мелкадзе экан.

Лимонад заводининг директори кўп гапирмас, виқор билан ўтирар эди. У пиджагини ечиб, стул суянчиғига ташлаб қўймади, галстугининг боғичини бўшатмади, бошқаларга ўхшаб шанғиллаб гапирмади. Тамаз унинг бирон оғиз шалоқ ёки қўпол сўз айтганини ҳам эшитмади. Фақат ўзига совға қилинган бир яшик вино Мелкадзени ҳийла ўзгартириб қўйди.

— Бу ёққа кел, — деди у официантга бармоғи билан имо қилиб.

Официант бир лаҳзада учиб келди. Бошини қуйи солганча буйруқ кутиб турди.

— Анавиларга йигирма шиша шампан билан йигирма бўлак шоколад обориб бер. Кейин айтиб қўй, олифтагарчилик қилишмасин, — деди у. Сўнг ўз ҳамсуҳбатларидан сўради.— Анави болалар бу ёққа қачон келиб қолди?

Келишганига бир соат бўлди, — деди кимдир.

Официант қўшни столга йигирма шиша шампан виноси, ваза тўла шоколад олиб борди. Шу пайт қўшни столдагилардан бири ўрнидан туриб, бироз иккиланганча Мелкадзенинг олдига келди.

— Нега одамни ранжитасиз, — деди у нарироқдан туриб.

Косагул ўрнидан турди-да, йигитчага бокал тўла вино узатди.

— Кечирасиз, ичолмайман, — деди меҳмон йигит. Лекин барибир бокални олди.

— Ичавер, йигит, ичавер. Бир бокал билан ўлиб қолмайсан. Лекин билиб қўй, бундан кейин менга вино юборишни бас қил.

Меҳмон йигит одоб сақлаб жим турарди. Лимонад заводининг директори уни ўз даврасидагилар билан таништиришни лозим топмади. «Демак, амали директордан паст экан, — деб ўйлади Тамаз хаёлан жилмайиб. — Шунга қарамай, аллақачон қорин қўйишга улгурибди. Бувосил касалини орттириб олган бўлса ҳам ажабмас».

Меҳмон йигит бир кўтаришда бокални бўшатди ва тисарилганча узоқлашди. Анча нарига боргандан кейингина ўгирилиб ўз столи томон юриб кетди.

— Мен бу йигитни қаердадир кўрганман, ким у? — деб сўради Косагул.

— Яқинда каттагина бир ишни бошлади. Чамамда эсли болага ўхшайди. — деди Мелкадзе ва официантга винони олиб кет, дегандай имо қилди.

Тамаз ўтирган ерида бўғилиб кетди. Шу пайт Миша деган жиккак, сийрак сочли йигит официантни чақириб қолди.

— Буёққа кел! — деди у қичқириб.

— Қулоғим сизда.

— Ширинроқ бирон овқатинг борми? — Миша ўрнидан гандираклаб турди-да, официантнинг оппоқ кўйлагига чанг солди. Мишанинг гавдаси кичкина бўлса ҳам боши ҳумдек, лаблари эса худди биров тирнаб тешгандек юпқа эди.

— Кўнглингиз нима тусайди? — деди официант йигит эҳтиром билан.

— Бизга ҳеч ким ейишга муяссар бўлмаган таом келтир.

— Нима келтирай?

— Менга-чи. — Миша илжайишга ҳаракат қилган эди, юпқа лабларининг ораси кенгайди. У зудлик билан атрофдагиларни кўздан кечириб чиқди. — Менга ўз жимжилоғингни пишириб келтир.

— Нима дейсиз? — қайта сўради официант.

— Жимжилоғингни пишириб келасан, деяпман! Яхшилаб қовурасан. Каттакон товада қовургин. Тованинг қоқ ўртасига қовурилган жимжилоғингни солиб келтирасан.

Официант бундай оқилона ҳазилдан жони роҳат қилгандай илжайди. Ҳамма кулиб юборди.

(Давоми 4-бетда).

Муса ЖАЛИЛ
Ленин мукофоти лауреати

ЮР, ҚЎШИҒИМ

Қўшиғим, сен юртга меҳримни,
Қалб зарбимни ифшо этувчим.
Қўшиқ билан ичганман қасам,
Деб: «Жон фидо Ватаним учун».
Азиз юртим чаманзорида
Ғунча ёзган нафис гул мисол,
Халқим меҳри билан қўшиғим
Сайқал топди, бўлди баркамол.

Ҳур ҳаётни, бахтни куйладим
Умрим бўйи бахтиёр элда.
Чашма каби мусаффо ҳислар
Берди шеърим ҳар ёш кўнгилга.
Бироқ, фашист деган газанда
Бузиб кирди юртим қопқасин.
Европани вайрон қилди у.
Қўлда тутиб қонли болтасин.

Кун келдики, йиғиштирдим мен
Тинч меҳнатим ва оромимни.
Фидо этгум Ватан йўлида
Вужудимни ва қаламимни.
Арғимоғим, қанотланиб уч,
Ва мени элт жанг майдонига.
Қўшиғимнинг ҳароратини
Мен жойладим қилич дамига.
Қаламни йўл сумкамга солиб,
Автоматни ишга чоғладим.
Ёвга қарши ўқ ва қўшиқлар
Тизмасини белга боғладим.
Майли Ватан истаган чоғда
Шонли ишга бизни чорласин.
Фашистларнинг боши устида
Бомба бўлиб шеърим портласин.

Қўшиғим, сен азиз халқимнинг
Нидосисан, янгра ҳавода.
Юракларни ғалаба ҳисси
Билан тўлдир ерда, самода.
Юр, қўшиғим, ғолиблар шонин
Биз ёйилик эллар ичига.
Мен ўлсам, сен омон қолурсан
Ҳайкал бўлиб ўлмас ишимга.

татарчадан
Ғиёс КОМИЛОВ таржимаси.

Гурам ПАНЖИКИДЗЕ.
(Грузия)

ЗИЛОЛ СУВ ОСТИДАГИ ТОШ

(РОМАНДАН ПАРЧА)

(Бошн 3-бетда).

— Нима, мени ҳазиллашяпти деб ўйлайсизларми? — деди Миша газаб билан.

У официантнинг кўйлагини қўйиб юборди ва чўнтагидан бир ҳовуч ўн сўмлик пул олди.

— Демак Миша ҳазиллашяпти демоқчисизлар, шунақами — деди у бутун ресторанни бошига кўтариб.

— Миша, пулингни чўнтагингга солиб қўй. —Косагул сакраб ўрнидан туриб кетди.

— Содмайман! Қани, жимжилоғингни бу ёққа ол. Лекин билиб қўй, яхшилаб қовурасан, — Миша қаттиқ ҳиқичоқ тортди. — Жимжилоғинг учун сенга ўн минг сўм бераман. Кўрдингми, битта арзимаган жимжилоғингга ўн минг сўм бераман деяпман! Нима, камми?

— Миша, қўйсангчи, одамлар қараб турибди, — дейишди дўстлари уни нисофга чақириб.

Фақат лимонад заводининг директори ҳеч нима бўлмагандек хотиржам ўтирар, асабий қиёфада вилка билан столни тақиллатиб-тақиллатиб қўярди.

— Ие, ҳалиям қақайиб турибсанми? — Миша официантга қараб кўзини ола-кула қилди. — Бўпти, ўн беш минг бераман.

— Миша, одамлар қараб турибди, уялмайсанми, — деди Косагул.

— Тупурдим ўша одамларингга!

У Миша ҳазил қилаётгани йўқлигини биларди.

Отар қизиқсиниб гоҳ Мишага, гоҳ, официантга қараб қўярди.

Отар бунақа феълли одамларни яхши билар, шу тобда уни Миша эмас, официант кўпроқ қизиқтиради. Қани, Мишанинг тақлифига у нима деркин?

Отар эндигина Тамаз қаёққадир ғойиб бўлиб қолганини пайқади. Аввалига ўртоғим бирон ёққа чиққан бўлса керак, ҳозир келиб қолади, деб ўйлади. Лекин Тамаз ҳаделаб келавермагач, Отар унинг кетиб қолганини билди.

— Нимага қақайиб турибсан, — ўшқирди Миша. — Сенга айтяпман, тезроқ бориб жимжилоғингни қовуриб кел!

Энди Отар чидаб туролмади.

— Жўна бу ердан! — қичқирди у официантга. Косагулни нарироққа суриб ташлади. Мишанинг ёқасидан олди. — Сенга бармоқ керакми, мана! Керак бўлса шапалоқ ея қол! — Отар Мишанинг башарасига тарсаки туширди. Кейин стол атрофида ўтирганларга жирканиб бир-бир қараб қўйди-да, ресторандан чиқиб кетди. Ҳовлига чиққач, кўзлари билан Тамазни изларди. Пастак эшикни оёғи билан тепиб очди-ю, катта кўчага чиқди.

Тамаз аллақачон узоқлашиб кетганди. Отар унинг отини айтиб қичқирди. Тамаз тўхтади. Отар унга етиб олиб койиди.

— Кетмоқчи экансан, бир оғиз айтмайсанми?

— Ўзингнинг ажойиб-ғаройиб дўстларинг билан маза қилиб ўтирганинг учун ҳалақит бергим келмади.

— Нима, сен бугунги ўтиришдан норозимисан?

— Охири нима бўлди? — сўради Тамаз.

— Афсуски, томоша охирига етиб бормади.

— Менга қара, мабодо официант жимжилоғини пиширибми келишга рози бўлган тақдирда, сен Отар Нижарадзе деган ёзувчи одам бундай қабоҳатга индамай қараб тураверармидинг?

— Нима қипти?–Мен бу томошадан ҳузур қилган бўлардим. — Отар чўнтагидан сигарет чиқарди.

— Ростданми?

— Албатта. Ма, чек, — Отар Тамазга сигарет узатди.

Тамаз бир нафас ҳайратланиб, Отарга тикилиб қолди. Кейин кескин бурилди-да, тез-тез юриб кетди. Отар кулиб юборди. Сигарет олиб чекинда. Тамазнинг кетидан йўлга тушди.

Бироздан кейин икковлари катта йўлга чиқишди. Тажи кутиб бир симёғочнинг икки томонига суянib турishди.

— Чексангчи, ҳумор қилиб турибди-ку, ахир. — Отар чўнтагидан яна сигарет чиқарди.

Бу сафар Тамаз таранг қилиб ўтирмади.

— Бу одамлар билан сенинг қандай алоқанг бор?— сўради у тутун қайтариб.

— Шуни унутмагинки, дўстим, мен математик эмасман, ёзувчиман.

— Бўпти-да, анави пакана масхарабозлик қилиб ориятингни топтаб ўтирса, қандоқ чидайсан?

— Гап ориятда эмас. Тўғри, ўша пакана бориб турган қабиҳ одам. Лекин официант ундан ҳам қабиҳроқ. Пакана ўзидан қабиҳроқ одамни топди. Ахир у жимжилоғингни пиширib келасан, деб сенга айтолмади-ку. Балки сен мени бешафқат деб ўйларсан, лекин мен официант пул учун жимжилоғини пиширib келадими-йўқми деб, ниҳоятда бесабрлик билан кутаётган эдим. Ахир унга пул керак. Чўнтагига ўн беш минг сўм пул солиб кетса ёмонми? Ўн беш минг сўм менинг ўн йиллик маошимга тенг. Нима қипти, официант нари борса чап қўлининг жимжилоғидан айрилади. Ахир у роял чалмайди-ку.

— Отар, майнавозчиликни бас қил!

— Мен майнавозчилик қилаётганим йўқ.

— Бўлмаса онангнинг номини ўртага қўйиб қасам ичиб айтчи, агар официант бармоғини кесишга рози бўлганида сен индамай турармидинг? — Тамаз Отарнинг кўзига тик қаради.

— Ростини айтайми? Очигини айтсам, мени официантнинг бармоғи қизиқтираётгани йўқ. Мен одамзод қанчалик пасткашликка бориши мумкинлигини, умуман одамзод қиладиган пасткашликнинг чегараси борми-йўқми, шуниғини билмоқчи эдим.

— Наҳотки шунақа тажрибалар ўтказиш учунгина, анави аблаҳлар билан дўстлашган бўлсанг!

— Биринчидан, мен улар билан дўстлашганим йўқ. Улар ҳам мени кўпам яхши кўришавермайди. Менинг шуҳратим уларга керак бўладиган даражада катта эмас. Уларнинг пули кўп. Шунинг учун катта давраларда кўринишни хоҳлайдилар. Биласан, мен тажриба киностудиясининг сценарий бўлимида катта редакторман. Уларнинг назарида, катта амал эгасиман. Бу одамларнинг ўзига хос фалсафаси бор. Сен, Тамаз Яшвили талантли математиксан. Чўнтагингда бир тийин пулинг бўлмаса ҳам таниқли одамсан. Мабодо, машинанг бўлмаса ҳам, мабодо қарзга ботиб ўлиб кетсанг ҳам, барибир таниқли одам бўлиб қоларесан. Улар-чи? Агар уларнинг чўнтагида пули бўлмаса, бир пақирлик қиммати қолмайди. Уларнинг чўнтагида қанча пули бўлса, ўзларининг баҳоси ҳам худди шунча туради. Бир тийин ортиқ ҳам эмас, кам ҳам эмас. Хўш, шундай экан, бу одамлар сени ўзларидан устунроқ қўйишсинми? Бекорларни айтибсан! Бундан кўра улар сен билан ёқалашишни афзал кўради. Улар сен билан, умуман ўзларидан устунроқ одамлар билан курашишга ҳамиша тайёр. Такси! — Отар кўк чироғини ёқиб келаётган машинани кўриб қўл кўтарди.

Машина секинлаб келиб тўхтади.

— Барнов кўчасига, — деди Отар ҳайдовчига ва орқа ўриндиққа ўзини ташлади.

— Нега энди Барновга боришимиз керак экан? — сўради Тамаз.

— Натанинг уйига кирамиз.

— Кеч бўлиб кетди-ку.

— Ҳечам кеч эмас. Энди тўққиз ярим бўлди. Ўн беш минутда етиб борамиз.

— Қандоқ қилиб қуруқ қириб борамиз? Ҳеч бўлмаса бирон ердан гул топайлик.

— Олифтагарчилик қилишнинг ҳожати йўқ. Хотин киши ўзининг келгуси ҳаётига ҳозирдан тайёр туриши керак.

У. ҲОШИМОВ таржимаси.

Х. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институти.

СУРАТДА: лаборантка Н. С. Евтушенко ва рентгеноспектрал микроанализлар группасининг раҳбари Ш. Ҳ. Эгамбердиев микроанализатор маълумотларини нузатмоқдалар. Бу қурилма ёрдамида тог жинсларининг составини ниҳоятда аниқлик билан белгилаш мумкин.

Ю. Бутусов фотоси.

Эсингизда бўлсин

◆ Янги бўялган полни содали ёки совунли сувда ювманг, полнинг жилоси кетиб, бўёғи кўчади.

◆ Очиқ ҳавода ишлайдиган кишилар сув шиммайдиган газламадан тикилган коржома кийишса кўп терлашмайди.

◆ Ун, гуручга қурт, мита ва бошқа ҳашаротлар тушмасин десангиз, улар солинган қопларга тозаланган ва паллаларга ажратилган 2—3 бош саримсоқ ташлаш керак.

◆ Майда-чуйда жун буюмларни газетага ўраб қўйинг, шунда уларга куя тушмайди, чунки куя босмахона бўёғининг ҳидига яқин йўламайди.

◆ Кийимдаги ҳаддан ташқари ялтироқликни қуруқ ош тузи билан кетказса бўлади, сўнг кийим ҳўл латта билан дазмолланади ва чўткаланади.

◆ Ғижим духобаларни доим тескарисидан дазмолланг.

◆ Пойафзалларингиз ғарчиллайдиган бўлса, таг чармига бир неча томчи ўсимлик мойи суртиб, эрталабгача шу ҳолича қолдиринг, ғарчи йўқолади.

• Ишчи ороми

Ҳамма шароит етарли

«Агрегат» заводининг ишчи ва хизматчилари корхона маъмурияти яратиб берган қатор шароитлардан мамнун бўлмоқдалар. Янгийўл районидаги Бўзсув дарёси қирғоғида жойлашган уч гектарлик дам олиш зонаси ишчиларнинг энг севимли жойидир. Бу ерда кичик ва хушбичим бинолар, қайиқ станцияси, спорт майдонлари ишчиларга завқ бағишламоқда. Ҳар шанба, якшанба кунлари бу ерда юзлаб ишчи ором олялти. Шу мавсумнинг ўзида 700 дан ортиқ киши ана шу ерда ҳордиқ чиқарди.

Бундан ташқари Ангрендаги махсус туристик база, Арнасойдаги балиқчилар зонаси ҳам корхона ишчиларига хизмат қилмоқда. Ана шу жойларга бориш учун корхонанинг махсус транспорт воситалари ажратилган.

Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, тўққизинчи беш йиллик илғорлари, меҳнат ветеранлари, мамлакатимизнинг марказий курортларида ҳордиқ чиқариб, саломатликларини яхшиладилар. 30 киши санаторийларда, 98 киши дам олиш уйларида, 60 киши туристик саёҳатда бўлди. Айниқса, ГДР, Чехословакия, Болгария республикаларига қилинган саёҳатлар завқли ўтди.

Шаҳримизнинг Собир Раҳимов районидаги 20-болалар боғчасида эркатойларнинг яйраб ўйнашлари учун барча қулайликлар яратилган. Тажрибали мураббийлар улар атрофида ҳаммиша парвона. Болалар билан турли қизиқарли ўйинлар ўтказилади.

СУРАТДА: тарбиячи Ўлмас Тўйчиева болалар билан жисмоний тарбия машғулотини ўтказмоқда.

С. Маҳкамов фотоси.

СПОРТ

Фахрли соврин учун

Футбол бўйича Ўзбекистон Кубогининг чорак финалида иштирок этадиган 8 команда аниқланди.

Андижон областининг чемпиони — Пахтаобод райони командасига кутилмаганда фахрли совриннинг ана шу босқичига йўланма олди. Чунки, Нукус шаҳрининг «Звезда» командаси билан учрашувда пахтаободликлар 0:2 ҳисобида мағлубиятга учраган эдилар. Аммо кейинчалик маълум бўлишича «Звезда» командаси составида олдиндан маълум қилинмаган икки футболчи ўйнаган экан. Футбол федерацияси Пахтаобод футболчиларини голиб деб топди. Андижонликлар чорак финалда Хоразм областининг вакили Наримонов номли колхоз футболчилари билан куч синашадилар. Колхоз футболчилари нимчоран финалда Сурхондарё областининг Денов шаҳри командаси устидан 4:0 ҳисобида галаба қозонишди.

Қуръа натижаси бўйича Тошкентнинг икки командаси — «Текстильщик» ва СКИФ физкультура институти командаларига бир-бирлари билан нимчорак финалда ўйнашга тўғри келди. Студентлар 4:0 ҳисобида галаба қозонишди. Улар чорак финалда Самарқанд ремонт-механика заводи спортчилари устидан 5:2 ҳисобида галаба қозонган «Шаҳрисабз» (Қашқадарё области) командаси билан ўйнайдилар.

Қолган учрашувларда Олмалиқнинг «Металлург» командаси Фарғона областининг «Меҳнат» командаси билан, Бухоронинг «Строитель» футболчилари Қувасойнинг «Меҳнат» командаси билан куч синашадилар.

• Қадимги ривоятлардан

ЧИСТОННИНГ ЖАВОБИ

Подшо Акбар бир куни қабулхонада давлат ишлари билан узоқ шуғулланди. Ишини тугатгач, бир оз ҳангамалашиб, ҳордиқ чиқаргиси келди. Саройдаги амалдорлар билан турли-туман нарсалар тўғрисида суҳбат қурди. Бир маҳал қадимги шоирлардан бирининг шеъри подшонинг эсига тушиб қолди:

Қайси эркакдирки, анга маҳрам ўлмайдир аёл?
Ул надурки, зўр аланга бўлса ёнмайдур хиёл?
Ул надурки, ёшура олмас они денгиз туби?
Ул надурки, йиллар ўтсин — анга етмайдур завол?

Подшо ўз суҳбатдошларидан бу саволга жавоб сўради. Қаёқда дейсиз, ким ҳам жавоб бера оларди? Шунда подшо девонхонада сарой ишлари билан машғул бўлган Бирболга одам юборди. Бирбол келгач, подшо ҳалиги чистон топишмоқ шеърни унга ўқиб берди. Доношманд Бирбол бунақа жумбоқларни жўнгина топиши маълум-ку! У шу ондаёқ жавоб берди:

Ул ўғилдир, бўлмағай маҳрам оноға бир замон,
Бўлса гарчи зўр аланга, сақланур имон омон.
Шуҳрату-шон сўнмағай денгиз тубида қолса гар,
Йиллар ўтсин, етмағай пок номга ҳаргиз зиён.

Подшо бу хил доно жавобдан қаноат ҳосил қилди-да, уни қимматли буюмлар билан мукофотлади.

Ўғилларга васият

Бир чолнинг уч ўғли бор эди. У бор-йўғини сарфлаб, ўғилларини уйлантирди. Ўғиллар ўзлари билан овора бўлиб, оталарига қарамай қўйишибди. Чол қариб, хор бўлибди. «Нима қилсам экан?» деб, охири бир ҳийла ўйлабди.

Чол уй сичқонини остини ўйиб, каван оғзига қоғоз епиштирди. Сўнг ўғилларини бирма-бир чақиртирди. Катта ўғлига деди:

—Мен ўлгандан кейин шу ердаги бойликни навбат оласан.

Шу аснода ўртанча ва кичик ўғлига навбат билан шу васиятни айтди. Ота васиятини улар бир-бирларидан сир тутдилар. Ўғиллари ҳам, келинлари ҳам отадан мерос қолишини эшитишиб, унга меҳрибонлик кўрсата бошлашди. Чол бир неча йил яшаб қазо қилди. Ўғиллар уни дафн қилиб, кечқурун ўша «хазина» олдига келишди. «Отам хазинани ҳаммамизга васият қилган экан, баравар бўлишиб оламиз», —дейишарди улар.

Ўғиллар қоғозни олиб ташлаб, кавакка қўл тиқдилар. Кавакдан қора молнинг шохи чиқди. Шохнинг оғзи лойланган эди. Шохнинг ичини очиб қарасалар, ичида бир парча қоғоз бўлиб, унда мана бундай ёзув бор экан: «Ҳар ким умрининг охиригача кучдан қолмасин. Кимки бевафо-ноасил фарзандга ишониб яшайман деса, ана шу шох билан ҳар куни эрталаб бошига уч марта урсин».

Ўғиллар бир-бировларига анграйиб қолдилар.

Субҳонқул УМАРОВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ

Реклама ва эълонлар

Кино

12 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Муҳаббат садоси — «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 14.00, 15.00), САНЪАТ САРОЙИ (18.00, 19.45, 21.15).

Тушлар ўнгидан келавермайди— НАВОИЙ НОМЛИ, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 21.00), «МОСКВА» (11.00, 12.30).

Сотқинлик кунлари —«ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00, 18.00, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (16.00, 18.00, 21.00).

Шилқим — «ДРУЖБА» (12.00, 14.00, 18.00, 20.00, 21.00, 21.30).

Очиқўзликка қарши маккорлик— «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Мусиқа садолари — «МОСКВА» (14.00, 17.00, 20.30).

Виннету Инчу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.30, 16.00).

13 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Муҳаббат садоси —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 14.00, 15.00), САНЪАТ САРОЙИ (18.00, 19.45, 21.15).

Тушлар ўнгидан келавермайди— «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 21.00), «МОСКВА» (11.00, 12.30).

Сотқинлик кунлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00, 18.00, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (16.00, 18.00, 20.00).

Қайта тирилган никоҳ — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Жанжалга тайёрмиз — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Очиқўзликка қарши маккорлик— «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Мусиқа садолари — «МОСКВА» (14.00, 17.00, 20.30).

Шилқим — «ДРУЖБА» (12.00, 14.00, 18.00, 20.00, 21.00, 21.30).

Виннету Инчу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.30, 16.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Муҳаббат садоси — «ХИВА».

Жаноб Септим ресторани — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг

ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ

1975—76 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ БАҚҚОЛЛИК ҚАНДОЛАТЛИК, ГАСТРОНОМИЯ, ГЎШТ-БАЛИҚ МАҲСУЛОТЛАРИ, СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ, ГАЗМОЛ, ТАЙЁР КИЙИМ, ПОЙАФЗАЛ, ТРИКОТАЖ-ГАЛАНТЕРЕЯ, АТИР-УПА УЙ-РЎЗҒОР МОЛЛАРИНИ СОТИШ УЧУН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ СОТУВЧИЛАР, СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТЛАР, СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати — 1 ва 2 йил.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртига ўрта (10-синф) ва тўлиқсиз (8—9-синф) маълумотли, 20 ёшгача бўлган (шунингдек Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган 23 ёшгача бўлган), **Ўзбекистон шаҳарларида турувчилар имтиҳонсиз қабул қилинади.**

Билим юртини тугатганларга «КИЧИК СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТ» ва «СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИР» деган малака унвони берилади.

Билим юрти ўқувчиларига 32 сўм, етим, шунингдек, ота-онасининг қаровисиз қолган ва Улуғ Ватан уруши— I—II группа инвалидининг болаларига эса 41 сўм стипендия берилади. Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар. Бу вақтда улар Тошкент шаҳрининг энг яхши магазинларидан бирида машғулотларни ўтадилар.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: директор номига ариза, маълумотни ҳақида гувоҳнома (асли), туғилганлиги ҳақида гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, соғлиги ҳақида справка (286-форма), шаҳар савдо бўлимининг йўлланмаси, 3х4 см. катталикдаги учта фотосурат.

Билим юртининг адреси: Тошкент—86, «Оқтепа» массиви, Самарқанд дарвоза кўчаси, 60-уй. Телефон: 77-05-80.

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги қошидаги

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМБИНАТИ

1975—76 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КОМБИНАТ ТИКУВ ВА ТАМБУРЛИ МАШИНАЛАРНИ ТУЗАТАДИГАН МЕҲАНИКЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқишга 18 ва ундан катта ёшдагилар, ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар қабул қилинади.

Ўқувчиларга ҳар ойда 45 сўмдан стипендия берилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 4 ОЙ.

Машғулотлар — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Сағбон кўчаси, Олча проезди, 2-уй, (38, 40, 49, 59, 76-автобусларнинг «Магазин» бекати). Телефон: 44-07-92.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети.

63-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1975—76 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ — ўрта маълумотли дурадгорлар, бўёқчи-сувоқчилар, электр-газ пайвандчилар, монтажчи-пайвандчилар, плиталар ётқизиб пардозловчи усталар, ғишт терувчи усталар, электромонтёрлар тайёрлайди.

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ВА 3 ЙИЛ.

Билим юртига 15—17 ёшдаги 8—10-синфни тамомлаган ўғил ва қиз болалар қабул қилинади.

ВИЛИМ ЮРТИНИ ТАМОМ ҚИЛГАНЛАР ТЎЛИҚ ЎРТА МАЪЛУМОТ ВА ҲУНАР ОЛГАНЛИКЛАРИ ҲАҚИДА ДИПЛОМ ОЛАДИЛАР.

Билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар олий ўқув юртларига ўқишга юборилади.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИГАН МУДДАТ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Билим юртида машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртига қабул қилинганлар бепул кийим-бош ва уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлик ҳақида гувоҳнома, мактабдан характеристика, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Чилонзор район, 26-квартал, М. Шайхзода кўчаси. (9, 15, 19, 21-трамвайларнинг 32, 54, 71-автобусларнинг «12 квартал» бекатлари). Телефон: 76-27-56.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг

ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ

1975—76 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ БАҚҚОЛЛИК ҚАНДОЛАТЛИК, ГАСТРОНОМИЯ, ГЎШТ-БАЛИҚ МАҲСУЛОТЛАРИ, СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ, ГАЗМОЛ, ТАЙЁР КИЙИМ, ПОЙАФЗАЛ, ТРИКОТАЖ-ГАЛАНТЕРЕЯ, АТИР-УПА УЙ-РЎЗҒОР МОЛЛАРИНИ СОТИШ УЧУН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ СОТУВЧИЛАР, СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТЛАР, СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати — 1 ва 2 йил.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртига ўрта (10-синф) ва тўлиқсиз (8—9-синф) маълумотли, 20 ёшгача бўлган (шунингдек Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган 23 ёшгача бўлган), **Ўзбекистон шаҳарларида турувчилар имтиҳонсиз қабул қилинади.**

Билим юртини тугатганларга «КИЧИК СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТ» ва «СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИР» деган малака унвони берилади.

Билим юрти ўқувчиларига 32 сўм, етим, шунингдек, ота-онасининг қаровисиз қолган ва Улуғ Ватан уруши— I—II группа инвалидининг болаларига эса 41 сўм стипендия берилади. Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар. Бу вақтда улар Тошкент шаҳрининг энг яхши магазинларидан бирида машғулотларни ўтадилар.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: директор номига ариза, маълумотни ҳақида гувоҳнома (асли), туғилганлиги ҳақида гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, соғлиги ҳақида справка (286-форма), шаҳар савдо бўлимининг йўлланмаси, 3х4 см. катталикдаги учта фотосурат.

Билим юртининг адреси: Тошкент—86, «Оқтепа» массиви, Самарқанд дарвоза кўчаси, 60-уй. Телефон: 77-05-80.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети.

63-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1975—76 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ — ўрта маълумотли дурадгорлар, бўёқчи-сувоқчилар, электр-газ пайвандчилар, монтажчи-пайвандчилар, плиталар ётқизиб пардозловчи усталар, ғишт терувчи усталар, электромонтёрлар тайёрлайди.

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ВА 3 ЙИЛ.

Билим юртига 15—17 ёшдаги 8—10-синфни тамомлаган ўғил ва қиз болалар қабул қилинади.

ВИЛИМ ЮРТИНИ ТАМОМ ҚИЛГАНЛАР ТЎЛИҚ ЎРТА МАЪЛУМОТ ВА ҲУНАР ОЛГАНЛИКЛАРИ ҲАҚИДА ДИПЛОМ ОЛАДИЛАР.

Билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар олий ўқув юртларига ўқишга юборилади.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИГАН МУДДАТ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Билим юртида машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртига қабул қилинганлар бепул кийим-бош ва уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлик ҳақида гувоҳнома, мактабдан характеристика, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Чилонзор район, 26-квартал, М. Шайхзода кўчаси. (9, 15, 19, 21-трамвайларнинг 32, 54, 71-автобусларнинг «12 квартал» бекатлари). Телефон: 76-27-56.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Ички ишлар бошқармаси раҳбарлиги ва партия ташкилоти, ҳамда Давлат автотранспорт инспекцияси автоинспекциянинг кекса ходими, милиция старшинаси

Ҳожиакбар ЭҚУБОВнинг

фожиали ҳалок бўлганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Телевизор

11 АВГУСТ — ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.55 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси. 18.00 Телевизион қўғирчоқ театр (узбекча). 18.30 Мультфильм. **Рус тилида:** 18.40 «Прогресс» программаси. 19.10 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.25 КПСС XXV съезди шарафига. «Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз!». Кўрсатувда Украина Компартияси Киев шаҳар комитетининг биринчи секретари А. П. Ботвин иштирок этади. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида.** 20.10 Халқаро шарҳловчилар даврасида. 20.40 Ўн минут музика. 20.50 «Ахборот» информацион программаси. 21.10 «Дўстларимиз маслаҳатлари». 21.30 Узбекистон телевидениеси ва радиоси эстрада оркестрининг концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Қадрдон далалар». Бадиий фильм (русча). 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 19.25 «Кинокўзгу» — ҳаёт». Кинокўрсатув (русча). **Москва кўрсатади.** 20.10 «Камалак». Телевизион программаларнинг халқаро фестивали. Испания. 20.40 ССР Иттифоқи Давлат Академик Малий театри фильм спектаклининг премьераси. «Кречинский тўйи». А. Сухово-Кобилин. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (узбекча). **Москва кўрсатади.** 22.30 «Кречинский тўйи». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.45 Спорт кундалиги. 24.00 Янгиликлар.

Учинчи программа. Душанба кўрсатади. 17.10 Кўрсатувлар программаси. 17.15 «Терек — дўстлик дарёси». Телевизион фильм (русча). 19.10 Янгиликлар. 19.25 **М о с к в а.** 20.10 «Институт — қ и ш л о қ қ а». Тажикгидропроводхоз институти ҳақида ҳикоя (русча). 20.30 «Кичкинтоалар сизлар учун» (русча). 20.40 Янгиликлар (тожикча). 20.55 Давлат Автоинспекцияси хабар қилади. 21.00 «Тўққизинчи беш йиллик қаҳрамонлари». 21.15 Ҳужжатли фильм. 21.30 «Баҳористон». Тележурнал (тожикча). 22.00 Душанба кўрсатувларининг охири.

12 АВГУСТ — СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.25 А. Сухово-Кобилин. «Кречинский тўйи». ССР Иттифоқи Давлат Академик Малий театрининг фильм-спектакли. 15.30 Социалистик мамлакатлар телевидениелари ҳужжатли фильмлар программаси. 16.15 «Подпоручик Киже». Фильм-балет. 17.00 Шахмат мактаби. Разрядлар учун. 17.30 «Уста Снетков». Телевизион очерк. **Тошкент кўрсатади.** 17.45 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси. 17.50 «Қизиқарли учрашувлар» (узбекча). 18.20 Мультфильм. 18.35 «Ўйлаб топ» (русча). **Узбек тилида:** 19.05 КПСС XXV съезди шарафига. «Беш йилликнинг якунловчи йили». 19.35 «Ахборот» информацион программаси (русча). 19.50 «Нафосат оламида». 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Мирзачўл қаҳрамонлари». 21.20 Ҳалимжон Жураев ва Маҳмудали Бойбоев куйлайди. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Футбол бўйича ССР чемпионати. «ДИНАМО» (К) — «ЧЕРНОМОРЕЦ» Киевдан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида ҳужжатли фильм. 00.15 Янгиликлар.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.45 Болалар учун. «Мен дўстлашган қизча». Бадиий фильм. 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Топишмоқлар ва жавоблар». 19.30 «Унинг ҳаётидаги жасорат». Телевизион очерк. 19.45 «Янгра, баяним». 20.20 «Ҳажвиялар». Катталар учун мультфильм. 20.30 Ҳужжатли фильм. 20.55 Совет Литвасининг 35 йиллигига бағишланган кўшиқ ва рақс байрами. Вильнюсдан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 «Верониканинг қайтиши». Бадиий фильм. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент оқшоми 4 бет. 11 АВГУСТ, 1975 й.

ОРГАН ГАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ГАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КУЧАСИ, 26-УЙ.

Р — 02563. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Б—4064.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими — 33-81-42.